

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

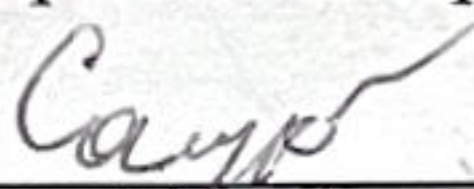
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)

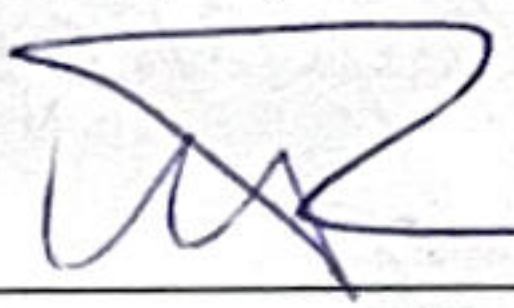
на тему: Цифрові технології та перспективи їх впровадження у
банківську діяльність

Здобувача вищої освіти II (магістерського) рівня вищої освіти, II курсу, ФМБз-23-1 групи спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітня програма «Управління процесами у сфері банківського бізнесу»

(підпис)

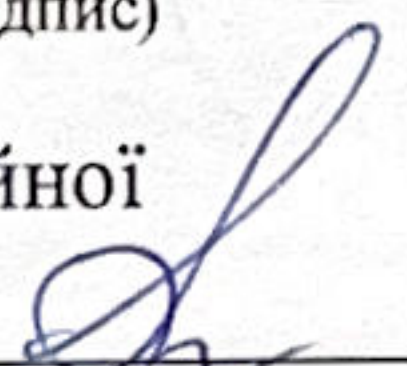
Сашко Анни Олександрівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник

(підпис)

Пернарівський Олександр Васильович, к.держ. упр.,
доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник освітньо-професійної
програми

(підпис)

Береславська Олена Іванівна, д.е.н., професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту за рішенням кафедри _____
протокол від «16» 01 2025 № 11

Завідувач
кафедри

(підпис)

Береславська Олена Іванівна, д.е.н., професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Реєстрація № 14 13.02.2025р [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 04.02.2025р [підпис]
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 92 (визнано) 13.02.2025р [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис] Григорівська О.І.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: [підпис] Пирнарович О.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)
[підпис] Баранов Р.О.
(підпис) (ініціали, прізвище)
[підпис] Підкоринко І.І.
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				13.02.2025р.
1.Доповідь	від 0 до 10	9		Буршавська О.І. Пурмарівська О.В. Баранов Р.О. Підсосонна Я.Г. Приймистка Л.О.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	24		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	8		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	46		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	92		

Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником - 46 балів.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підписи)
92	A	5 (відмінно)	13.02.2025р.	Буршавська О.І. Пурмарівська О.В. Баранов Р.О. Підсосонна Я.Г. Приймистка Л.О.

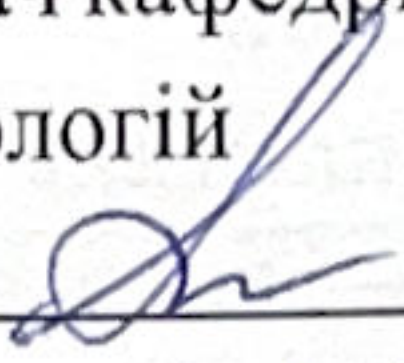
Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет фінансів та цифрових технологій
Кафедра фінансових ринків та технологій
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма «Управління процесами у сфері банківського бізнесу»

Затверджую

Завідувач кафедри фінансових ринків
та технологій

 Олена БЕРЕСЛАВСЬКА
« 12 » грудня 2023

**Завдання на кваліфікаційну роботу (проект)
здобувачу вищої освіти**

Сашко Анна Олександрівна

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту): «Цифрові технології та перспективи їх впровадження у банківську діяльність».

Затверджена наказом ректора від 26.12.2023 р. № 1732

2. Строк здачі закінченої роботи – 01.11.2024.

3. Мета роботи полягає в аналізі поточного стану впровадження цифрових технологій у банківському секторі та оцінці їх потенціалу для подальшого розвитку. Предмет дослідження є процеси впровадження цифрових технологій у банківську діяльність.

Орієнтована база дослідження – інформація з офіційних джерел, включаючи звіти Національного банку України, аналітичні огляди та наукові публікації та нормативно-правові акти, що регулюють фінансовий моніторинг і банківську діяльність в Україні.

4. Вихідні дані до роботи – Банк Власний Рахунок, Ізібанк, О.Банк, Власний рахунок банк, Спортбанк, Монобанк, Таскомбанк, фін-тех компанії.

5. Перелік графічного матеріалу – 2 таблиці, 13 рисунків.

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом)

Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти функціонування цифрових технологій у банківській діяльності.

1.1. Поняття цифрових технологій у банківській сфері.

1.2. Особливості цифрової трансформації банківської системи.

Розділ 2. Аналіз сучасного стану функціонування цифрових технологій у банківській діяльності

2.1. Аналіз базових показників, що характеризують розвиток впровадження цифрових технологій у банківській діяльності.

2.2. Оцінка ефективності розвитку необанкінгу в Україні.

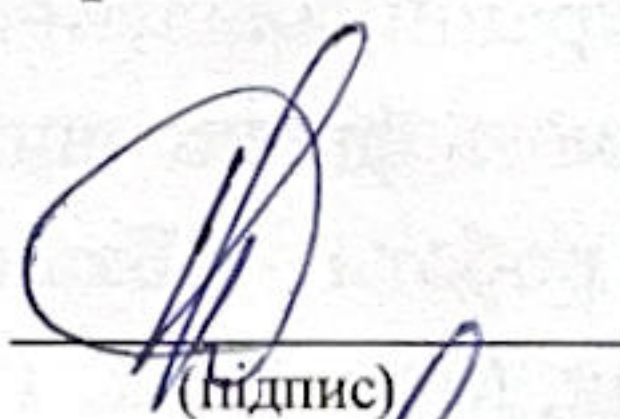
Розділ 3. Напрями оптимізації та удосконалення використання цифрових технологій у банківській діяльності.

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Підготовка 100 % кваліфікаційної роботи та подання її на перевірку науковому керівнику	30.10.2024 р.	12.10.2024
2	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника та подання її на повторну перевірку керівнику	15.11.2024 р.	01.11.2024
3	Попередній захист кваліфікаційної роботи	16-30.12.2024 р.	30.12.2024
4	Отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи	11-16.12.2024 р.	16.12.2024
5	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-10.01.2025 р.	10.01.2024
6	Надання кваліфікаційної роботи для перевірки на плагіат	18.11.2024 р.-12.12.2024 р.	22.11.2024
7	ЗАХИСТ	12-13.02.2025 р.	12.02.2024

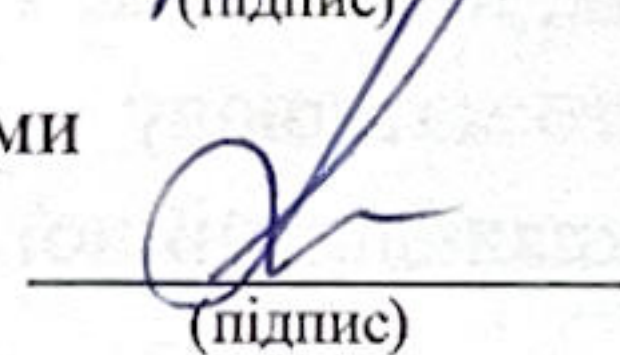
8. Дата видачі завдання 15.12.2023 р.

9. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту)

(підпис)

Козій Н.С.
(прізвище, ініціали)

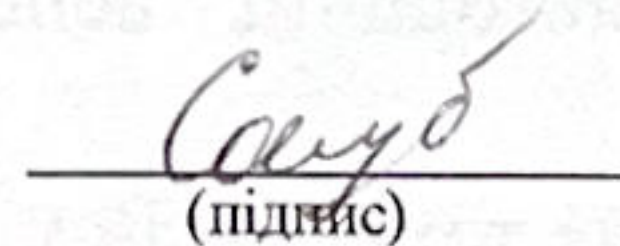
10. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Береславська О.І.
(прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав

здобувач вищої освіти

(підпис)

Сашко А.О.
(прізвище, ініціали)

ВІДГУК КЕРІВНИКА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
«ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ У
БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ»
САШКО АННИ ОЛЕКСАНДРІВНИ

Розвиток сучасних інформаційних технологій став передумовою для модернізації ринків платіжних, банківських та інвестиційних послуг і забезпечення гнучкості банківської системи за кризових умов, зокрема під час війни. Цифрові технології в банківській діяльності сприяють конструктивнішій, швидшій та зручнішій взаємодії контрагентів між собою та з банками, підвищенню ефективності банківського сектора та формуванню конкурентного середовища. Але із новими можливостями в результаті застосування досягнень цифрових технологій пов'язані і нові виклики для всіх учасників банківського ринку. Виходячи з цього, тема роботи є актуальною.

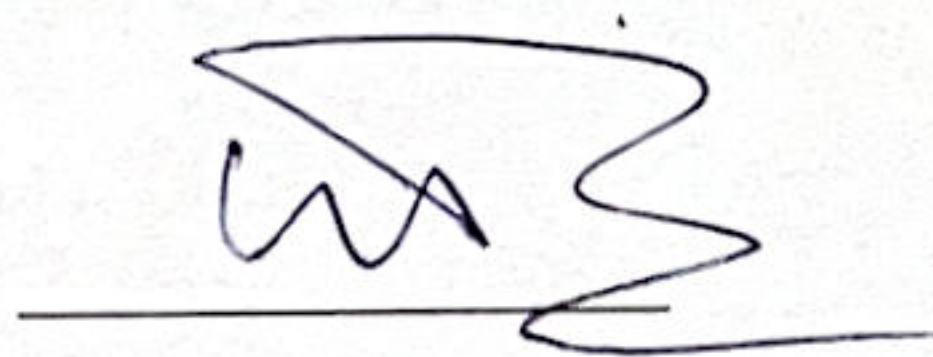
Робота складається з трьох розділів. У першому розділі досліджується сутність цифрових технологій та особливості цифрової трансформації банківської системи. Другий розділ присвячено дослідженню стану впровадження цифрових технологій у банківську діяльність та оцінці ефективності діяльності необанків в Україні. В третьому розділі розроблені пропозиції щодо напрямів вдосконалення використання цифрових технологій у банківській діяльності.

В процесі виконання роботи Сашко А. О. зарекомендувала себе відповідальною студенткою, проявила належний рівень знань щодо цифрових технологій та їх застосування у банківській діяльності. Кваліфікаційна робота магістра в цілому є самостійним дослідженням автора, висновки та рекомендації, запропоновані в роботі є достатньо обґрунтованими.

Разом з тим слід зазначити, що кваліфікаційна робота магістра не позбавлена певних недоліків: деяка інформація є дещо застарілою, є певні недоліки в оформленні роботи та списку використаних джерел.

Дана випускна кваліфікаційна робота в цілому відповідає встановленим вимогам і може бути допущена до захисту з високою оцінкою.

Керівник кваліфікаційної роботи
к.е.н., доц.

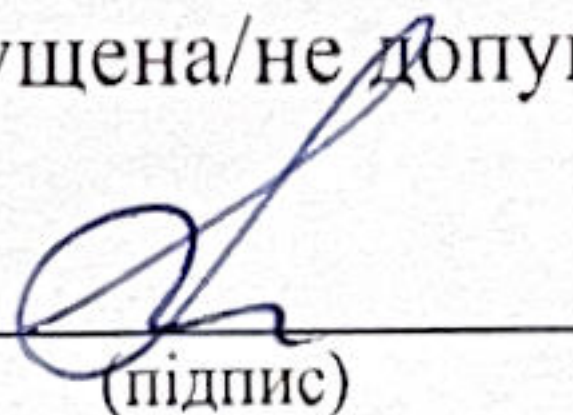

Пернарівський О. В.

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти Сашко А. О. після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «10» листопада 2024 № 10 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

(підпис)

Григорівська О. І.
(прізвище, ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу (проект)

здобувача вищої освіти Державного податкового університету

Сашко Анна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Цифрові технології та перспективи їх впровадження у банківську діяльність
(назва теми)

Актуальність роботи полягає в тому, що протягом останніх п'яти років розвиток цифрових технологій суттєво вплинув на еволюцію мобільного банкінгу в Україні, розширюючи перелік банківських послуг, доступних через мобільні додатки. Глобальні зміни, зокрема впровадження інновацій у фінансовому секторі, зростання популярності соціальних мереж, доступність Інтернету, онлайн-платформ для покупок та універсальних пошукових систем, а також поширення смартфонів і мобільних додатків, докорінно змінили підходи до функціонування банківських установ. Це сприяло появі нових фінансових гравців, таких як віртуальні банки або необанки.

Дослідження цифрових технологій у банківській сфері дозволяє оцінити вплив цифровізації на інфраструктуру банків і їхню операційну діяльність, а також глибше зрозуміти наслідки переходу до безготівкових розрахунків та цифрових послуг. Вивчення змін у поведінці клієнтів, зокрема зростання популярності інтернет-банкінгу, допомагає банківським установам оптимізувати витрати на утримання фізичних відділень, роблячи акцент на розвитку цифрових каналів. Це дослідження також акцентує увагу на ролі інновацій у зміцненні конкурентних позицій банків, а також на викликах, таких як високі витрати на розробку технологій та забезпечення кібербезпеки.

Загальний висновок і оцінка роботи. Робота демонструє високий рівень наукової підготовки автора та його здатність комплексно підходити до аналізу цифрової трансформації в банківській системі. Тема є актуальною, висновки — практично значущими, а використаний аналітичний інструментарій — достатньо сучасним.

Рецензент

Носаченко Андрій
(науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

С.С. Соловйов
(ініціали, прізвище)

«10» січня 2024 р.

ANNOTATION

Digital Technologies and Prospects for Their Implementation in Banking Activities

The purpose of the work is to analyze the current state of digital technology implementation in the banking sector and assess their potential for further development.

The objectives of the study are as follows:

- Examine the concept of digital technologies in the banking sector;
- Identify the features of digital transformation in the banking system;
- Analyze key indicators characterizing the development of digital technology implementation in banking activities;
- Evaluate the efficiency of neobanking development in Ukraine;
- Develop directions for optimizing and improving the use of digital technologies in the banking sector.

The subject of the research is the processes of implementing digital technologies in banking activities.

The object of the research is digital technologies influencing banking activities.

The research base includes Own Account Bank, Izibank, O.Bank, Vlasnyi Rakhunok Bank, Sportbank, Monobank, Tascombank, and fintech companies.

The results of the research on digital technologies in the banking sector demonstrate the impact of digitalization on banking infrastructure and operations, enabling a better understanding of the transition to cashless payments and digital services.

The findings highlight the need for improved legal regulation of financial technologies and predict the development of neobanks. This contributes to the creation of personalized services aimed at enhancing customer satisfaction and provides practical recommendations for banks, regulators, and fintech companies. The qualification paper comprises 50 pages, 2 tables, 13 figures, and a list of 38 references. The qualification work was completed in 2024 and is scheduled for defense in 2025.

АНОТАЦІЯ

Цифрові технології та перспективи їх впровадження у банківську діяльність

Мета роботи полягає в аналізі поточного стану впровадження цифрових технологій у банківському секторі та оцінці їх потенціалу для подальшого розвитку.

Завданнями роботи є:

- розглянути поняття цифрових технологій у банківській сфері;
- визначити особливості цифрової трансформації банківської системи;
- провести аналіз базових показників, що характеризують розвиток впровадження цифрових технологій у банківській діяльності;
- здійснити оцінку ефективності розвитку необанкінгу в Україні;
- розробити напрями оптимізації та вдосконалення використання цифрових технологій і банківській сфері.

Предметом дослідження є процеси впровадження цифрових технологій у банківську діяльність.

Об'єктом дослідження є цифрові технології, що впливають на банківську діяльність.

Базою дослідження виступають Банк Власний Рахунок, Ізібанк, О.Банк, Власний рахунок банк, Спортбанк, Монобанк, Таскомбанк, фін-тех компанії.

За результатами дослідження цифрових технологій у банківському секторі полягає в тому, що вони демонструють вплив цифровізації на банківську інфраструктуру та функціонування, дозволяючи краще розуміти наслідки переходу до безготівкових розрахунків і цифрових послуг.

Результати підкреслюють потребу в удосконаленні правового регулювання для фінансових технологій і прогнозують розвиток необанків. Це сприяє створенню персоналізованих послуг для підвищення задоволеності клієнтів і надає практичні рекомендації для банків, регуляторів і фінтех-компаній.

Кваліфікаційна робота містить 50 сторінок, 2 таблиці, 13 рисунків, список використаних джерел з 38 найменувань.

Рік виконання кваліфікаційної роботи 2024.

Рік захисту роботи 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	
1.1 Поняття цифрових технологій у банківській сфері.....	6
1.2 Особливості цифрової трансформації банківської системи.....	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	
2.1 Аналіз базових показників, що характеризують розвиток впровадження цифрових технологій у банківській діяльності	18
2.2 Оцінка ефективності розвитку необанкінгу в Україні	27
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	36
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47

ВСТУП

Актуальність дослідження. Останні п'ять років сучасні тенденції цифрової трансформації значно сприяли розвитку мобільного банкінгу в Україні та розширенню спектру банківських послуг через мобільні додатки. Глобальні тренди, такі як впровадження інноваційних технологій у фінансових послугах, зростаючий попит на соціальні мережі, доступність Інтернету, онлайн-магазинів і універсальних пошукових систем, а також популяризація мобільних додатків і смартфонів, змінили функціонування банківських систем у всьому світі. Це призвело до появи віртуальних банків, або необанків.

Сучасні технології радикально трансформують фінансові системи, оскільки все більше людей використовують комп'ютери та смартфони для повсякденних фінансових операцій – від оплати покупок до поповнення телефонів. Фінансові регулятори вважають зростання фінансової інклюзії одним із пріоритетних завдань для підвищення загального добробуту населення та забезпечення сталого розвитку.

В Україні банківський сектор також переживає трансформацію, все більше інтегруючись у цифрове середовище. Сучасні фінансові технології прискорюють обіг фінансів і капіталів, надаючи їм нові можливості мобільності та ліквідності. Основним напрямком стає партнерство та реалізація спільних проектів між банками та фінтех-компаніями. Це підкреслює важливість дослідження особливостей цифрової трансформації банківського сектору в Україні та перспектив її впровадження.

Об'єктом дослідження є цифрові технології, що впливають на банківську діяльність.

Предметом дослідження є процеси впровадження цифрових технологій у банківську діяльність.

Мета дослідження полягає в аналізі поточного стану впровадження цифрових технологій у банківському секторі та оцінці їх потенціалу для подальшого розвитку.

Для досягнення мети перед нами стоять такі завдання:

- розглянути поняття цифрових технологій у банківській сфері;
- визначити особливості цифрової трансформації банківської системи;
- провести аналіз базових показників, що характеризують розвиток впровадження цифрових технологій у банківській діяльності;
- здійснити оцінку ефективності розвитку необанкінгу в Україні;
- розробити напрями оптимізації та вдосконалення використання цифрових технологій і банківській сфері.

Методи дослідження: аналіз наукових джерел та літератури, синтез, порівняння, узагальнення, статистичний метод дослідження, оцінювання матеріалу.

База досліджень: Банк Власний Рахунок, Ізібанк, О.Банк, Власний рахунок банк, Спортбанк, Монобанк, Таскомбанк, фін-тех компанії.

Науково-практична значимість одержаних результатів дослідження цифрових технологій у банківському секторі полягає в тому, що вони демонструють вплив цифровізації на банківську інфраструктуру та функціонування, дозволяючи краще розуміти наслідки переходу до безготівкових розрахунків і цифрових послуг. Аналіз змін у платіжних звичках і популярності інтернет-банкінгу допомагає банкам оптимізувати витрати на відділення, зосереджуючись на цифрових каналах. Він виявляє важливість інновацій для конкурентоспроможності та основні виклики, як-от витрати на розробку додатків і кібербезпеку. Результати підкреслюють потребу в удосконаленні правового регулювання для фінансових технологій і прогнозують розвиток необанків. Це сприяє створенню персоналізованих послуг для підвищення задоволеності клієнтів і надає практичні рекомендації для банків, регуляторів і фінтех-компаній.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Поняття цифрових технологій у банківській сфері

Останніми роками цифровізація (діджиталізація) стала одним із провідних трендів світової економіки, і можна стверджувати, що вона перетворилася на ключовий фактор економічного зростання майже в кожній країні. Багато закордонних і вітчизняних науковців досліджують питання цифрової трансформації, інноваційних цифрових технологій і цифрового банкінгу.

Український науковець Семенов А.Ю. здійснив детальний аналіз, розробивши інноваційний підхід, який враховує сучасні тенденції розвитку цифрової економіки. Він порівняв наявні методології тлумачення цифрових фінансових послуг і запропонував власну концепцію. Досліджуючи думки фінансистів-практиків та науковців для кращого розуміння сутності цифрового банкінгу, можна стверджувати, що цей феномен сприяє значному покращенню якості обслуговування клієнтів і вирішенню багатьох існуючих проблем. Цифровізація формує кіберфізичний простір, інтегруючи фізичний світ із електронно-цифровими технологіями, пристроями та комунікаційними системами. Це забезпечує ефективний обмін даними та тісну взаємодію між віртуальним і реальним середовищами. Як двигун економічного зростання, цифровізація позитивно впливає на якість, вартість і продуктивність економічної, соціальної та особистої діяльності, підвищуючи ефективність її результатів.

Функціонування цифрового середовища неможливе без Інтернету. На початку 2022 року кількість користувачів Інтернету у світі досягла 4,95 мільярда осіб, що складає 62,5% населення планети. Протягом року кількість користувачів збільшилася на 192 мільйони (4%), хоча вплив пандемії COVID-19 і пов'язаних із нею карантинних обмежень міг дещо змінити реальні тенденції. Згідно з даними «Kerios», за останнє десятиріччя кількість інтернет-користувачів зростає більш ніж удвічі: з 2,18 мільярда у 2012 році до 4,95 мільярда у 2022 році.

Дослідження також демонструють, що у 2022 році люди проведуть в Інтернеті понад 12,5 трильйона годин.

Цифрові технології вже давно проникли майже в усі сфери нашого життя, і банківський сектор не став винятком. Цифрові технології значно полегшують роботу банків і є запорукою їхнього довгострокового розвитку. Значного розвитку цифрові технології в банківському секторі зазнали у 2020 році під час світової пандемії COVID-19, коли всі оцінили переваги, які надає цифровий банкінг. Він став новим форматом обслуговування клієнтів. Можна сказати, що цей стрімкий розвиток був спричинений карантинними обмеженнями, введеними в Україні, що стали значним поштовхом для прискореної цифрової трансформації. Цифровізація або діджиталізація можлива завдяки існуванню цифрових каналів, які включають у себе різноманітні компоненти (рис. 1.1).

Рис.1.1 Складові цифрових технологій [19 с.120]

Цифровізація докорінно змінює правила функціонування багатьох галузей, трансформуючи традиційні бізнес-моделі та формуючи складну, динамічну екосистему, що стимулює зростання та інновації. Розвиток цифрової інфраструктури сприяв появі та активному впровадженню технологій, таких як соціальні мережі, хмарні обчислення, аналіз великих даних, мобільні пристрої, 3D-друк і автономні системи зі штучним інтелектом. Ці інновації кардинально змінюють процеси функціонування підприємств усіх масштабів і впливають на економічну структуру цілих галузей.

Цифровізацію можна визначити як практичний процес переведення фізичних або аналогових об'єктів, контенту чи процесів у цифровий формат,

який базується на дискретних сигналах. Цифрова трансформація забезпечує не лише підвищення ефективності, а й збільшує адаптивність і гнучкість різних об'єктів. Наприклад, оцифрування фізичного контенту (зображень, відео, текстів) дозволяє необмежено копіювати й поширювати його, зменшувати витрати на зберігання та переміщення, а також відкриває розширені можливості для пошуку, аналізу, редагування та вдосконалення. Завдяки цифровізації об'єкти набувають нових властивостей, таких як програмованість, адресність, комунікабельність, здатність запам'ятовувати, відстежувати та асоціювати дані, що розширює їх функціональні можливості.

У фінансовій сфері цифровізація стала основою для появи нових елементів фінансової екосистеми, відомих як FinTech-компанії. Вони пропонують широкий спектр послуг, включаючи мобільні платежі, персональне кредитування (P2P), страхування та фінансові консультації, що раніше входили до компетенції банківського обслуговування. FinTech-компанії концентруються на трьох ключових аспектах роздрібного банкінгу, спрямованих на зменшення розриву між очікуваннями клієнтів та їхнім реальним досвідом. Їхні бізнес-моделі характеризуються доступністю, прозорістю, простотою залучення клієнтів, зручністю розповсюдження послуг і вузькою спеціалізацією.

Основні фінансові послуги, такі як платежі, кредитування та страхування, дедалі більше сприймаються клієнтами як товари, вибір яких визначається переважно ціною. У цьому контексті FinTech-компанії мають низку переваг: гнучкість, інноваційність, амбіції та меншу обтяженість регуляторними вимогами. Вони пропонують нові підходи до надання банківських послуг, підвищуючи очікування споживачів і стимулюючи традиційні банки до модернізації.

Хоча конкуренція між FinTech-компаніями та банками не є новою, технологічний прогрес і новітні інструменти сприяють поступовому переходу від суперництва до співпраці. Банки, які розвивають гнучку й відкриту цифрову архітектуру, мають змогу виграти від такої взаємодії. Однак відмінності у корпоративній культурі та операційних підходах залишаються ключовими

викликами. Банки володіють фінансовою експертизою, інфраструктурою та стабільною клієнтською базою, тоді як FinTech-компанії демонструють інноваційність і гнучкість, залучаючи нових клієнтів за допомогою прогресивних рішень.[22 с.18]

Використання цифрових технологій у банківській діяльності називається цифровим банкінгом (ЦБ). Ця інноваційна концепція, що з'явилася завдяки розвитку ІТ-технологій та новим потребам користувачів, дозволяє зручно користуватися банківськими послугами через мобільні пристрої, такі як смартфони та планшети. ЦБ автоматизовано надає банківські продукти та послуги, забезпечуючи клієнтам широкий спектр цифрових фінансових послуг. Під ЦБ мається на увазі цифрова система, яка дозволяє виконувати різні фінансові операції. ЦБ поділяється на різні види, які наведені на рис. 1.2.

Рис.1.2 Цифровий банкінг і його види[22 с.24]

Цифровий банкінг дозволяє долати часові та просторові обмеження економічної діяльності, забезпечуючи онлайн-доступ до банківських операцій та задоволення фінансових потреб клієнтів без фізичного відвідування банківських установ завдяки віддаленій ідентифікації. ЦБ отримав значний розвиток завдяки поширенню смартфонів з доступом до інтернету. Кількість користувачів смартфонів зростає щороку, і в 2020 році на них припадало 53,3% всіх веб-запитів. У 2022 році мобільними пристроями користувались 5,31 млрд осіб, або 67,1% населення.

Рис.1.3 Цифрові технології у банківській сфері[19 с.128]

Завдяки сучасним технологіям дистанційного доступу до ЦБ стали звичними такі поняття, як), phonebanking, faxbanking (операції факсом) direct banking (прямі банківські операції, PC-banking (операції через ПК), handyipocketbanking (операції через мобільні телефони), telebanking (дистанційні операції телефоном). Останніми роками зріс інтерес до необанків. У 2020 році кількість запитів зі словом "необанк" зросла на 95%, і найбільшою популярністю серед українських інтернет-користувачів користувався monobank.

На сьогодні майже всі банківські установи в Україні використовують сучасні інформаційні технології, хоча раніше це було не завжди так. Ще у 2021 році кількість фінтех-компаній у світі зросла до 28 тисяч, залучивши 850 млрд доларів інвестицій і отримавши 143 млрд доларів доходу за останні десять років. У 2022 році кількість фінтех-компаній досягла 297 тисяч це на 69% більше, ніж у 2021 році. В 2023 році кількість складає 26,393 тисяч, що показує значне зростання та розвиток фінтех у світі. Лідирують за кількістю фінтех-компаній США. Серед країн з найбільшою кількістю пошукових запитів, що стосувалися цифрових фінансових послуг та ЦТ, до Топ-10 увійшли Австралія, Сінгапур Бразилія, В'єтнам, Великобританія, Замбія, Філіппіни, Індія, Індонезія та Німеччина.[17 с.21]

1.2 Особливості цифрової трансформації банківської системи

Цифрова трансформація в банківському секторі — це не просто зміна, а важливий процес, що включає аналіз, взаємодію та позитивну оцінку від клієнтів банків та фінансових установ. Це операційне та культурне зрушення, спрямоване на інтеграцію цифрових технологій у всі аспекти діяльності банку, оптимізацію операцій і надання додаткової цінності клієнтам. Успішна цифрова трансформація підвищує конкурентоспроможність банку на перенасиченому ринку. Проте технології самі по собі не є універсальним рішенням, і без врахування культурних змін та адаптації до нових технологій багато трансформацій зазнають невдачі.

Цифровізація банківського сектору базується на глибокому розумінні поведінки, потреб і вподобань клієнтів, що зумовило перехід від продуктово-орієнтованого до клієнтоорієнтованого підходу. Експерти виділяють п'ять ключових етапів у процесі цифрової трансформації банків: впровадження цифрових каналів взаємодії, розробка та запуск цифрових продуктів, трансформація бізнес-моделей, інтеграція штучного інтелекту та формування цифрового ДНК.

Сучасні банки змушені адаптуватися до швидкоплинних і незворотних змін, викликаних технологічним прогресом, конкуренцією з небанківськими установами, еволюцією клієнтських уподобань і новими регуляторними вимогами. Це спричиняє неминучі зміни в існуючих операційних моделях. Відповідно до індексу нестійкості Accenture, рівень нестабільності банківського сектору зріс із 0,43 у 2011 році до 0,55 у 2020 році, що перевело галузь із категорії вразливих до категорії нестійких.

Ці зміни обумовлені очікуваннями споживачів, новими гравцями на ринку, новими технологіями та змінними правилами, що змушують банки впроваджувати значні інновації. Тенденція цифрового банкінгу розпочалася до пандемії Covid-19, але пандемія її прискорила. Банки зіткнулися зі зменшенням трафіку у відділеннях і зростанням використання безготівкових розрахунків. Наприкінці лютого 2022 року аналітики Forrester Research вказали, що пандемія

прискорила цифрову трансформацію в банківському секторі, але повне зникнення готівкових розрахунків найближчим часом не очікується. На той час цифрові канали домінували в банківській діяльності. Після пандемії, у 2022 році зростання продовжувалося, хоча темпи трохи сповільнилися у порівнянні з періодом пандемії, коли цифровізація була прискорена. (Рис.1.4)[27]

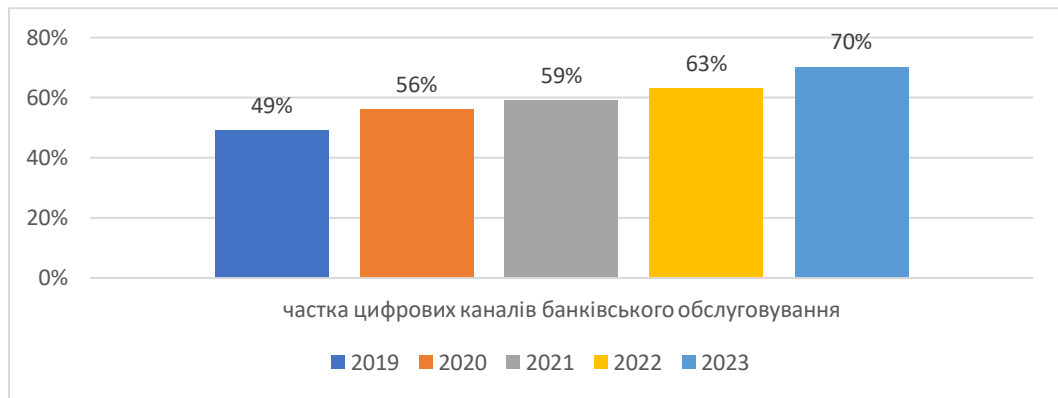

Рис.1.4 Зміни в рівні використання цифрових каналів банківського обслуговування у світі в період з 2019 по 2023 рр.[27]

Банківська справа зазнала значних змін завдяки цифровій трансформації. У сучасну епоху клієнти очікують надійного обслуговування через різні канали, будь то онлайн, мобільні додатки, кіоски або фізичні відділення. Новітні тенденції, такі як інтернет-банкінг, мобільний банкінг і електронні гаманці, стрімко розвиваються. Сьогодні більшість банківських операцій здійснюється через комп'ютери або мобільні телефони. Ці рішення не тільки заощаджують час і кошти, але й пропонують зручність, поступово витісняючи традиційні банківські відділення.

Мобільні додатки надають клієнтам можливість у режимі реального часу відстежувати свої інвестиції, банківські програми лояльності та витрати, що сприяє більш ефективному плануванню податків. Ці переваги роблять мобільний банкінг привабливим не лише для молоді, а й для всіх власників смартфонів. Цифрова трансформація стала невід'ємною складовою діяльності банків, оскільки сучасні вимоги клієнтів, необхідність зниження витрат і підвищення ефективності змушують банки активно впроваджувати цифрові технології. Цифровізація впливає на два ключові аспекти: клієнтську базу, пропонуючи нові продукти та послуги у форматі 24/7, та управління людськими ресурсами. Для

багатьох дослідників поняття "діджиталізація" асоціюється з новими каналами цифрової торгівлі, такими як інтернет-банкінг, мобільний банкінг і електронні відділення, тоді як лише деякі пов'язують його із прийняттям технологій співробітниками банків і їх впливом на робочі процеси.

Управління цифровою трансформацією в банках передбачає впровадження концепції "цифрової ДНК", яка охоплює перегляд бізнес-моделі та операційної структури для підвищення рівня цифровізації продуктів, створення екосистеми партнерств для інновацій, модернізацію клієнтської взаємодії з акцентом на комплексне обслуговування, а також розробку гнучкої архітектури даних банку. Водночас у Європі онлайн-банкінг демонструє значно вищий рівень популярності, стаючи основним способом здійснення фінансових операцій через вебсайти банків. Зростання довіри до електронних платіжних систем сприяло скороченню використання готівки, особливо в таких країнах, як Німеччина та Австрія. У 2021 році Норвегія стала лідером у Європі за рівнем доступу до онлайн-банкінгу, охопивши 96% населення, за нею слідують Данія та Ісландія [21].

Попри те, що деякі прогнози щодо впливу пандемії не справдилися, банки стикаються з довготривалим зниженням доходів та посиленням конкурентного тиску. Вони змушені відповідати регуляторним вимогам центральних банків та дотримуватися принципів сталого розвитку. Великі фінансові установи активно скорочують кількість фізичних відділень, прискорюють цифровізацію послуг і запускають нові продукти. У той же час нові гравці ринку концентруються на інноваціях і розробляють сучасні бізнес-моделі для реалізації подальших трансформацій.

Згідно з даними Управління фінансового нагляду, до кінця лютого 2022 року частка особистих рахунків, відкритих у цифрових банках, зросла до 8%, тоді як у 2018 році цей показник становив лише 1%. Дослідження Forrester Analytics свідчить, що 40% дорослих користувачів інтернету у Великій Британії готові розглянути можливість користування послугами банків, які функціонують виключно в цифровому форматі, без фізичних відділень. Крім того, цифрові

банки активно виходять на ринок послуг для малого та середнього бізнесу, змушуючи традиційні фінансові установи адаптуватися до нових умов.

На початку 2022 року чотири цифрові банки, орієнтовані на обслуговування малого та середнього бізнесу — Brex і Novo зі США, KoinWorks з Індонезії та Qonto з Франції — змогли залучити понад 1 мільярд доларів для розробки кредитних платформ. Ці платформи доповнюють бізнес-рахунки та кредитні картки інструментами для управління витратами. Пандемія стала катализатором появи нового покоління фінтех-компаній, які використовують мобільні технології, відкритий доступ до даних, штучний інтелект і машинне навчання для створення інноваційних бізнес-моделей, орієнтованих на клієнтів, які раніше отримували недостатній рівень обслуговування.

У 2021 році Nubank, один із провідних цифрових банків у світі, який зосереджується на обслуговуванні малозабезпечених клієнтів у Латинській Америці, збільшив свою клієнтську базу на 62%, досягнувши 48 мільйонів користувачів у Бразилії, Мексиці та Колумбії. На африканському континенті фінтех-стартапи, такі як Chipper Cash, Flutterwave, OPay і Wave, стали відповіддю на потреби технічно підкованих споживачів, які не мають доступу до традиційних банківських послуг. [18 с.131]

У процесі цифровізації банківської сфери сталий розвиток набуває все більшого значення, стаючи новою нормою. З'являються фінтех-компанії, орієнтовані на екологічні та соціальні цінності, що залучають клієнтів із екологічно свідомим світоглядом. Наприклад, цифровий банк Aspiration дозволяє клієнтам оцінювати власний вплив на довкілля за допомогою персональної оцінки стійкості, заснованої на тому, де вони витрачають кошти. Крім стандартних банківських послуг, Aspiration пропонує інвестиційні можливості в компанії, які не використовують викопні види палива.

Пандемія COVID-19 значно прискорила процес цифрової трансформації у банківському секторі, однак традиційні банки стикаються з низкою викликів, що гальмують їхній розвиток. Зокрема:

- Чверть керівників банків відзначають, що технологічні стратегії їхніх установ є однією з найбільших перешкод на шляху до цифровізації.

- Ще 25% вказують, що зусилля працівників, спрямовані на цифрову трансформацію, створюють додаткове навантаження на їхню основну діяльність.

Для того щоб відповідати потребам клієнтів майбутнього та швидко змінюваному фінансовому ринку, банки повинні переглянути свої стратегії. Протягом наступного десятиліття їм доведеться впроваджувати технологічні рішення, здатні забезпечити високий рівень гнучкості та стійкості.

Сучасні компанії все частіше обирають формат відкритого банкінгу, що передбачає використання моделі "банк-як-сервіс" (BaaS). Цей підхід дозволяє підприємствам орендувати функціонал банків для обслуговування своїх клієнтів, партнерів та філій. Завдяки BaaS банки можуть надавати фінансові послуги через API або хмарні платформи, водночас беручи на себе відповідальність за управління та впровадження цих сервісів для кінцевих користувачів.

Ключові напрями цифровізації банківської сфери включають [5,9]:

- Оцифрування бек-офісних операцій і бізнес-процесів, що сприяє зниженню витрат, здешевленню продуктів, прискоренню їх розробки та впровадження, покращенню взаємодії з клієнтами та спрощенню дотримання законодавчих норм. Наприклад, німецький банк Commerzbank представив онлайн-платформу Global Payment Plus, яка дозволяє корпоративним клієнтам централізовано управляти банківськими рахунками і міжнародними транзакціями відповідно до локальних регуляторних вимог.

- Автоматизація бізнес-процесів, що дає змогу швидше виявляти «аномальні» операції, зменшувати втрати від шахрайства і оптимізувати використання ресурсів. Наприклад, JPMorgan запровадив систему COIN (contract intelligence), яка аналізує дані кредитних договорів і виконує перевірки за секунди, значно скорочуючи помилки, пов'язані з ручною обробкою.

- Розвиток технологій електронних платежів, який змушує банки інвестувати у вдосконалення систем корпоративних платежів, приділяючи увагу стандартизації, інтелектуальній обробці платежів і створенню платіжних хабів.

Зокрема, BNP Paribas і DBS розробили мобільні платіжні сервіси (Ideal) для покращення обслуговування клієнтів.

- Застосування предиктивної аналітики, яка забезпечує точніший кредитний скоринг та ефективніше управління ризиками, зменшуючи витрати і підвищуючи прибутковість кредитування. Банки ING і Santander співпрацюють із компанією Kabbage, яка аналізує великі обсяги даних для оцінки ризиків і платоспроможності позичальників.

- Перехід на хмарні технології, що стає важливим стратегічним напрямком для банків, дозволяючи підвищити гнучкість, ефективність і безпеку їхньої діяльності.

Очікується, що світовий ринок банківських послуг у форматі "банк-як-сервіс" (BaaS) досягне 11,34 мільярдів доларів США до 2030 року, демонструючи середньорічне зростання на рівні 17,1% у період з 2024 до 2030 року. Однак зростаюча кількість кібератак може гальмувати цей розвиток. У той же час високий попит на банківську інфраструктуру та інтеграція штучного інтелекту відкривають значні перспективи для розширення ринку BaaS [10 с.84].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1 Аналіз базових показників, що характеризують розвиток впровадження цифрових технологій у банківській діяльності

У сучасну епоху цифрових технологій банківська система активно трансформується під впливом цифровізації, що докорінно змінює її функціонування. Застосування цифрових рішень суттєво вплинуло на банківську інфраструктуру — за період з 2008 до 2023 року кількість структурних підрозділів банків помітно скоротилася. (рис. 2.1).

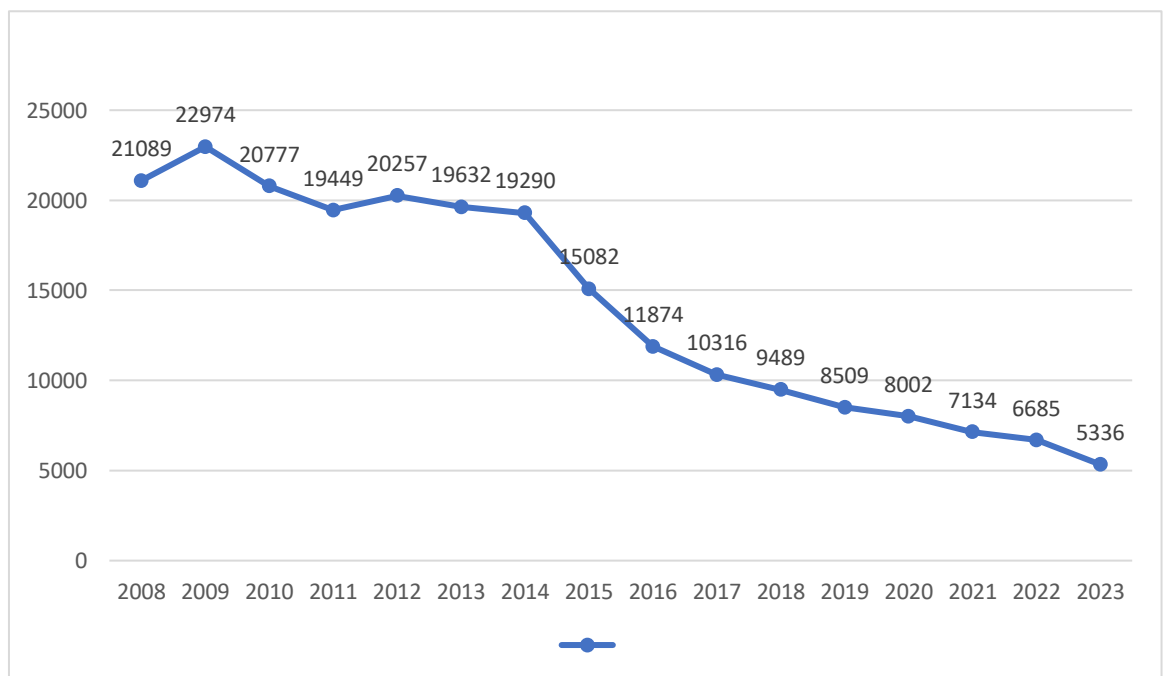

Рис.2.1 Динаміка кількості діючих структурних підрозділів банків України 2008-2023 роки[18 с.137]

У 2008 році в Україні налічувалося 21 089 банківських відділень, однак до 2023 року їх кількість скоротилася майже вчетверо, досягнувши лише 5 336. Зокрема, у 2022 році, внаслідок воєнних дій, було примусово закрито 1 349 відділень. Попри це, повномасштабна війна стимулювала зростання обсягу безготівкових операцій із використанням платіжних карток (рис. 2.2). За перші дев'ять місяців 2020 року клієнти банків здійснили 3 724,4 млн безготівкових операцій, з яких 42% припадали на перекази між картками. У 2023 році кількість таких операцій зросла до 5 538,7 млн, а їхній загальний обсяг сягнув 2 961,9 млрд

грн, що перевищує показник 2020 року на 1 411,8 млрд грн. Цей стрімкий ріст обумовлений збільшенням частки користувачів інтернет-банкінгу серед дорослого населення з 55% у 2019 році до 80% у 2022 році.

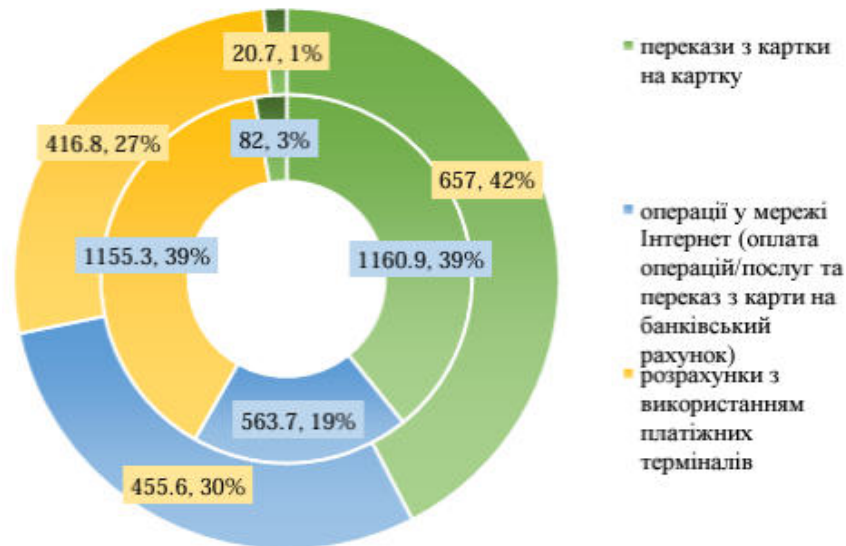

Рис.2.2 Відсоткове відношення безготівкових операцій які використовувались платіжними картками в Україні з 2020 р. по 2023 р. [4]

Частка переказів між картками знизилася на 3%, що стало наслідком збільшення обсягів розрахунків через платіжні термінали, які вирости з 27% до 39%. Водночас значно зменшилася частка операцій, що виконуються через Інтернет, з 30% до 19%, хоча їхній загальний обсяг зріс не настільки швидко, як інші типи операцій. Останнім часом банки зменшують інфраструктурні активи до оптимального рівня, орієнтуючись на задоволення потреб клієнтів, при цьому роблячи акцент на цифрових технологіях у зв'язку зі зростаючим попитом на безготівкові розрахунки.

Відсоток користувачів мобільного банкінгу невідмінно зростає серед усіх вікових груп. Примітно, що у 2020 році ПриватБанку вдалося залучити користувачів старшої вікової групи, тоді як СенсБанк, monobank, А-Банк та Ощадбанк здобули популярність серед молоді.

Дослідження, проведене Media Systems, виявило цікаву тенденцію: незалежно від тарифів, українські споживачі надають перевагу продуктам свого

банку, навіть якщо пропозиції конкурентів вигідніші.[9] Це дозволяє зробити два висновки:

1. Традиційно відомим банкам варто інвестувати в рекламу, оскільки рівень обізнаності серед споживачів знижується.
2. Усі українські банки змогли створити зручні онлайн-продукти, яким користувачі залишаються вірними.

Користування інтернет-банкінгом стало щоденною звичкою для багатьох. Як показано на графіку нижче, відсоток користувачів, які використовують онлайн-банкінг щоденно або 4-6 днів на тиждень, постійно зростає. Наприклад, в СенсБанку 33% клієнтів користуються інтернет-банкінгом щоденно, порівняно з 29% у 2020 році, а в ПУМБ цей показник зріс з 22% до 30%.

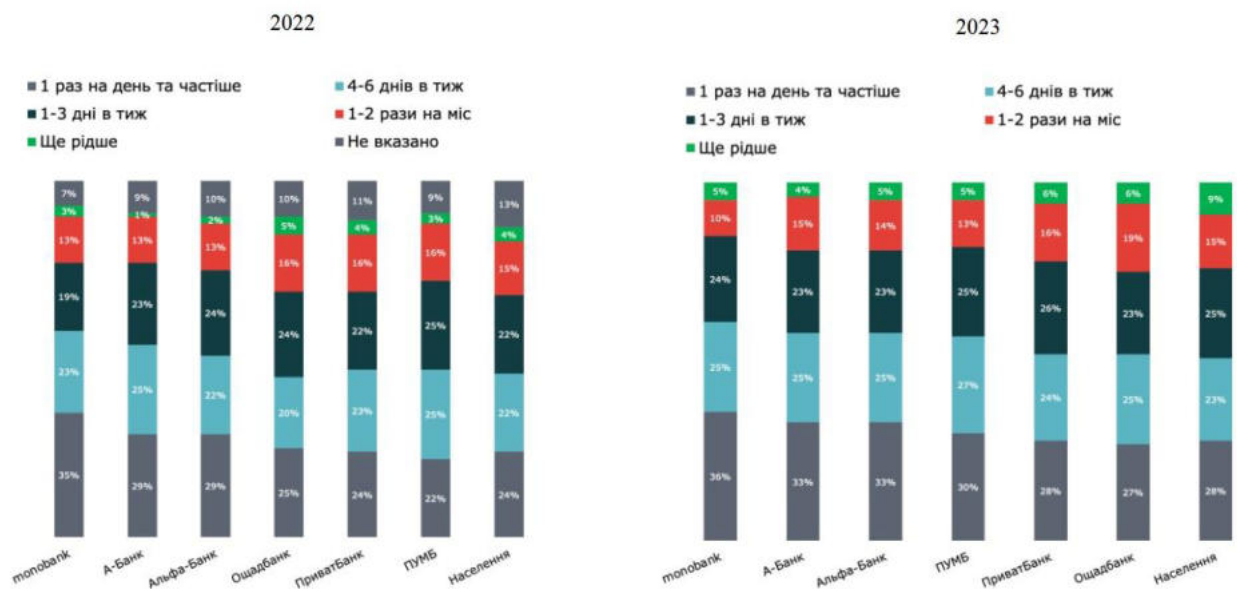

Рис.2.3 Частота користування додатками онлайн-банкінгу 2022 – 2023 роки[9]

Основною характеристикою цифрової трансформації банків є значне зростання обсягів безготівкових платежів. За даними НБУ, протягом останніх двох років 9 з 10 операцій були безготівковими, що складає близько 89,7% від загальної кількості транзакцій, виконаних за допомогою платіжних карток. Впровадження новітніх технологій у банківському секторі стало важливим

фактором збільшення обсягу безготівкових розрахунків за допомогою карт. (рис. 2.4).

Рис.2.4 Розподіл безготівкових операцій в Україні з використанням платіжних карток у першому півріччі 2024 року, млрд грн[4]

У першій половині 2024 року частка безготівкових операцій за сумою з платіжними картками склала 64,5% від загального обсягу, а за кількістю – 94,3%. Для порівняння, у першому півріччі 2023 року ці показники становили 66,3% та 93,4% відповідно. За результатами аналізу видів безготівкових операцій, найбільший обсяг як за кількістю, так і за сумою припав на розрахунки в торговельно-сервісній мережі, що склали 73,1% за кількістю та 45,7% за сумою, що відповідає 2 841,3 млн операціям на загальну суму 912,6 млрд грн. Перекази між картками у цьому періоді склали 32,2% за сумою і 8,5% за кількістю, тоді як оплата товарів і послуг через Інтернет зайняла 14,4% за сумою та 13,6% за кількістю.

Середня сума операції у першій половині 2024 року становила:

- 321 грн для розрахунків у торговельній та сервісній мережі (проти 325 грн у першому півріччі 2023 року);
- 1 936 грн для переказів з картки на картку (порівняно з 2 031 грн у 2023 році);

- 497 грн для оплат через Інтернет (у 2023 році — 471 грн).

Кількість активних POS-терміналів у торговельно-сервісній мережі в червні 2024 року зросла на 7,1% порівняно з січнем, досягнувши 480,6 тис. одиниць. Кількість точок продажу та надання послуг, що приймають картки, збільшилася на 7,3%, до 495,4 тис. одиниць, в той час як кількість банкоматів залишилася на рівні 15,9 тис.

До червня 2024 року загальна кількість емітованих платіжних карток в Україні досягла 118,8 млн, що на 3% більше порівняно з січнем. Зросла й кількість активних карток, за якими щомісяця проводяться видаткові операції: з 51,6 млн у січні до 52,7 млн у червні, що є зростанням на 2%. Це підтверджує надійність платіжної інфраструктури України навіть в умовах війни, а також свідчить про високий рівень довіри громадян до безготівкових розрахунків.

Карантинні обмеження через пандемію COVID-19, введення воєнного стану з 24 лютого 2022 року, енергетичний терор і постійні ракетні обстріли серйозно вплинули на банківську діяльність та життя громадян. Однак банки активно адаптуються до нових умов, забезпечуючи доступ до своїх послуг і підвищуючи зручність комунікації для клієнтів. Постійні повітряні тривоги і окупація частини території обмежили можливості для фізичного відвідування відділень, що прискорило зміну платіжних звичок серед українців. Зокрема, громадяни почали активніше використовувати електронну комерцію та обирати безготівкові платежі. Українські банки зосередили увагу на розвитку Інтернет-банкінгу, що забезпечує зручність і безпеку для клієнтів в умовах війни та кризових ситуацій в країні.

У останні п'ять років розвиток фінансових технологій в Україні став більш очевидним завдяки кільком ключовим факторам, серед яких:

- глобальна економічна криза 2008 року та її довгострокові наслідки;
- розвиток процесів цифровізації в усьому світі;
- поширення доступу до Інтернету;
- посилення конкуренції на фінансових ринках;
- швидке зростання популярності соціальних мереж та месенджерів;

- зростаюча потреба в інноваціях і підвищені вимоги до зручності, швидкості й якості доступу до інформації;
- успіхи технологічних компаній у інших галузях;
- бурхливий розвиток електронної комерції;
- введення карантинних обмежень у 2019–2020 роках.

Ці чинники сприяли виникненню нових гравців на фінансовому ринку України, які, хоча й не є традиційними комерційними банками, виконують функції, характерні для банківських установ, зокрема, в галузі платежів і грошових переказів. До таких організацій відносяться небанківські платіжні системи, як "iPay.ua", "Portmone.com", "GlobalMoney", "City24", "Укркарт", мікрофінансові установи, що надають онлайн кредити, зокрема Moneyveo, Global Credit, CreditKasa та інші, а також сервіси для P2P і P2B кредитування, як "Finhub", "MoCash", "FinStream", і платіжні сервіси для криптовалют, включаючи онлайн-біржі "Exmo", "Kuna", "BTC Trade UA" та інші платіжні інструменти для криптовалют.

Ці фінтех-компанії активно використовують передові технології, пропонуючи споживачам фінансові продукти за вигіднішими умовами або створюючи нові інструменти для проведення платежів і технічні рішення. За даними звіту McKinsey & Co, у травні 2020 року рівень цифрової безпеки в європейських країнах збільшився на 20%, а використання готівки знизилося майже на половину. Збільшення числа власників смартфонів є одним з основних факторів, що сприяють популяризації безконтактних платежів, електронних гаманців та інших онлайн-платежів.

Згідно з даними, наведеними в Ukrainian FinTech Directory 2020, більшість фінтех-компаній в Україні фінансуються за рахунок власних заощаджень засновників. Інформацію про джерела фінансування фінтех-компаній в Україні у 2023 році можна знайти на рисунку 2.5.

Рис.2.5 Джерела фінансування банківського сектору фін-тех компаній у 2023 році [19 с.131]

Розвиток фінансових технологій в Україні значною мірою залежить від ініціатив державних органів, таких як Національний банк України (НБУ) та Міністерство цифрової трансформації. У 2021-2022 роках було реалізовано ряд проектів, які безпосередньо або опосередковано вплинули на фінтех-галузь, зокрема:

- розробка концепції миттєвих платежів в Україні;
- ухвалення Закону України "Про платіжні послуги", який надає можливість регулятору випускати цифрову валюту, розширювати асортимент послуг для існуючих гравців, створювати нові категорії платіжних сервісів, змінювати процес переказу коштів для небанківських установ, впроваджувати відкритий банкінг і забезпечувати прозорість інформації для клієнтів;
- проекти Законів України "Про віртуальні активи" та "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні";
- розробка дорожньої карти розвитку ринку віртуальних активів;
- ініціатива "Інтернет-субвенція" для забезпечення підключення сіл до оптичного Інтернету.

До важливих подій українського фінтех-ринку можна віднести:

- створення Open Banking API HUB;
- участь українських компаній у найбільшій світовій IT-конференції Web Summit;
- перехід трьох необанків до робочого режиму після пілотного;
- випуск NFT українськими митцями;
- впровадження стипендій у криптовалюті та проекту зарплати в цифровій гривні.

Державні регулятори активно працюють над створенням законодавчої основи для системного та цілеспрямованого розвитку фінтех-сектора. Національний банк України затвердив Стратегію розвитку фінтеху до 2025 року, яка включає:

- впровадження регуляторної "пісочниці" для тестування інноваційних проектів;
- підвищення фінансової обізнаності та залучення бізнесу і населення до фінансових послуг;
- запуск академічної бази, орієнтованої на відкритий банкінг.

Успішна реалізація цієї стратегії значною мірою залежить від виконання діджитал-проектів НБУ, таких як віддалена ідентифікація, імплементація європейської директиви PSD2, запуск миттєвих платежів 24/7, посилення контролю в сфері кібербезпеки та інших інноваційних ініціатив.

Проаналізувавши діяльність фінтех-компаній, можна побачити, що лідером є технологічна інфраструктура, яка займається розробкою IT-рішень для фінансових установ. У 2020-2021 роках 23% нових компаній належали до сегменту Technology and Infrastructure, що стало результатом переходу бізнесу в онлайн через пандемію COVID-19 та карантинні обмеження. У 2022 році, з розвитком фінтеху та зростанням популярності онлайн-покупок і переказів, сфера платежів та грошових переказів стала другою за популярністю. За даними НБУ, у першій половині 2021 року 9 з 10 операцій були безготівковими, а інтернет-покупки становили близько 25% від усіх безготівкових операцій.

Сьогодні більшість банків України перебувають на етапі цифрової трансформації та впровадження інновацій у свої бізнес-моделі та обслуговування клієнтів. Щорічно з 2019 по 2023 роки видання PaySpace Magazine Awards проводить конкурс серед українських учасників ринку електронної комерції та фінансових технологій. У 2022 році 13 банків України отримали нагороди за досягнення в фінансових інноваціях, причому ПриватБанк традиційно став лідером за кількістю нагород (13 відзнак). Ощадбанк і Таскомбанк потрапили в сім номінацій кожен. ПриватБанк утримує лідерство не лише за кількістю нагород, але й за якістю інновацій, що підтверджується його позицією в рейтингах.

Різновид номінації, місце за рейтингом банку, назва цифрового ресурсу			
Найкращий Інтернет-банк-король в Україні 1. ПриватБанк(Приват24) 2. ПУМБ (ПУМБ онлайн) 3. Альфа Банк (Моя Альфа банк) 4. БанВосток 5. Кондор банк (icON25) 6. Райффайзен банк Аваль (Raffizen олайн) 7. ОТП (розумний ОТП) 8. Таскомбанк(TAS2U) 9. Ощадбанк (Ощад 24/7) 10. УкрСиббанк (UKRSIB онлайн) 11. Банк «Південний» (Мій банк)	Найкращий онлайн-банкінг для підприємців: 1. ПриватБанк (Приват 24 для бізнес) 2. ТАС (АТС 24 Бізнес) 3. Альфа (ОК, Альфа) 4. ПУМБ (ЦИФРОВИЙ ПУМБ) 5. Райффайзен банк Аваль (Райффайзен Бізнес Онлайн) 6. Банк Восток 7. ОТП (EVOLUTE від ОТП) 8. Ощадбанк (CorpLight) 9. УкрСиббанк (UKRSIB бізнес)	Найкращий мобільний застосунок банку 1. Монобанк (Універсал Банк) 2. ПриватБанк («Мої вклади») 3. ПУМБ (ПУМБ онлайн) 4. БанВосток 5. Таскомбанк(TAS2U) 6. Альфа банк (Alfa Mobil Україна) 7. ПриватБанк («Оплата частями») 8. Кондор банк (icON25) 9. Райффайзен банк Аваль (Raffizen олайн) 10. Ощадбанк (Ощад 24/7) 11. ОТП (ОТП СриноК) 12. УкрСиббанк (UKRSIB online)	Найкращий фінансовий чат-бот в Україні 6. ПУМБ 7. ПриватБанк (Privatbankbot) 9. Банк Восток 10. Райффайзенбанк банк Аваль (Raffizen Business Банківська справа) 12. Банк Південний 14. ПриватБанк (Приват Mr Bot) 15. Ощадбанк (Чат бот Ощадбанку) 16. ОТП (Чат бот ОТП) 17. Таскомбанк (Tascombob)
Найкращий сервіс онлайн-платежів 1. Монобанк (Універсал банк) 3. ПриватБанк 9. Альфа банк 10. Таскомбанк 11. Банк Восток 15. Райффайзен банк Аваль	Найкращий офлайн-сервіс прийом платежів для малого і середнього бізнесу 1. Ощадбанк (Торкніться до телне) 2. ПриватБанк (FacePay 24) 4. ПриватБанк (miniPOS) 5. ПриватБанк (PrivatPayBot) 7. Альфабанк (Alfa QR MSB)	Найкращий сервіс грошових переказів із картки на сім'ї 1. ПриватБанк (Приват24) 5. ПУМБ 13. Альфа банк 14. Таскомбанк 15. Ощадбанк	Найкращий партнер Інтернет-магазинів із прийому платежів 2. ПриватБанк (Lippat) 10. Таскомбанк 13. Кондор банк
Найкращий сервіс мобільних платежів 4. Банк Восток 5. Райффайзен банк Аваль (Raffizen Pay)		Найкращий сервіс купівлі квитків на транспорт в Інтернеті 3. ПриватБанк	За внесок у розвиток сфери стартапів 3. Ощадбанк

Рис. 2.6 Рейтинг інноваційних банків України за результатами PaySpace Magazine Awards 2022 року[34]

Представники українського та зарубіжного фінтех-ринку, фінансових організацій та професійних об'єднань, провідних фінансових і фінтех-медіа, топ-менеджери банків визнали Таскомбанк найбільш інноваційним у напрямку впровадження передових банківських технологій за підсумками 2023 року.[21]

Перемогу в номінації Banking Innovation Таскомбанк здобув завдяки успішному завершенню пілотного проекту з випуску електронних грошей, номінованих у гривні, на платформі для випуску цифрових активів Stellar.

2.2 Оцінка ефективності розвитку необанкінгу в Україні

У загальноприйнятому розумінні необанк («цифровий банк», «мобільний банк», «віртуальний банк») — це фінансова установа, яка функціонує за ліцензією іншого банку, тобто має материнську організацію. Він є вдосконаленою версією традиційної банківської системи з інтегрованими сучасними технологіями та комунікаційними можливостями, такими як Інтернет та мобільний банкінг. Такі банки здебільшого працюють в онлайн-середовищі та базуються на новітніх технологічних платформах. Для того, щоб залишатися конкурентоспроможними на ринку, необанки пропонують інноваційні фінансові послуги, наприклад, високі відсоткові ставки та бонуси за обслуговування карткових рахунків. Вони можуть отримати банківську ліцензію або використовувати ліцензію іншої фінансової установи. По суті, необанки купують оптові банківські послуги у фінансової організації, яка надала їм ліцензію, а потім пропонують ці послуги безпосередньо своїм клієнтам.

До основних особливостей необанків належать: віртуальні платіжні картки, мобільні депозити, персоналізовані платежі через телефонні номери, електронні листи або соціальні мережі, інструменти мобільного бюджетування та цифрові квитанції, доступні в онлайн-режимі. За останні роки було створено близько 280 необанків, і ще кілька десятків готуються до виходу на ринок. Найбільший сплеск їх кількості стався в 2019 та 2020 роках, коли з'явилося 72 та 60 нових необанків відповідно. Хоча в світі необанки почали активно розвиватися після фінансової кризи 2008 року, для України цей формат є досить новим і почав активно розвиватися лише з 2017 року. [18 с.131]

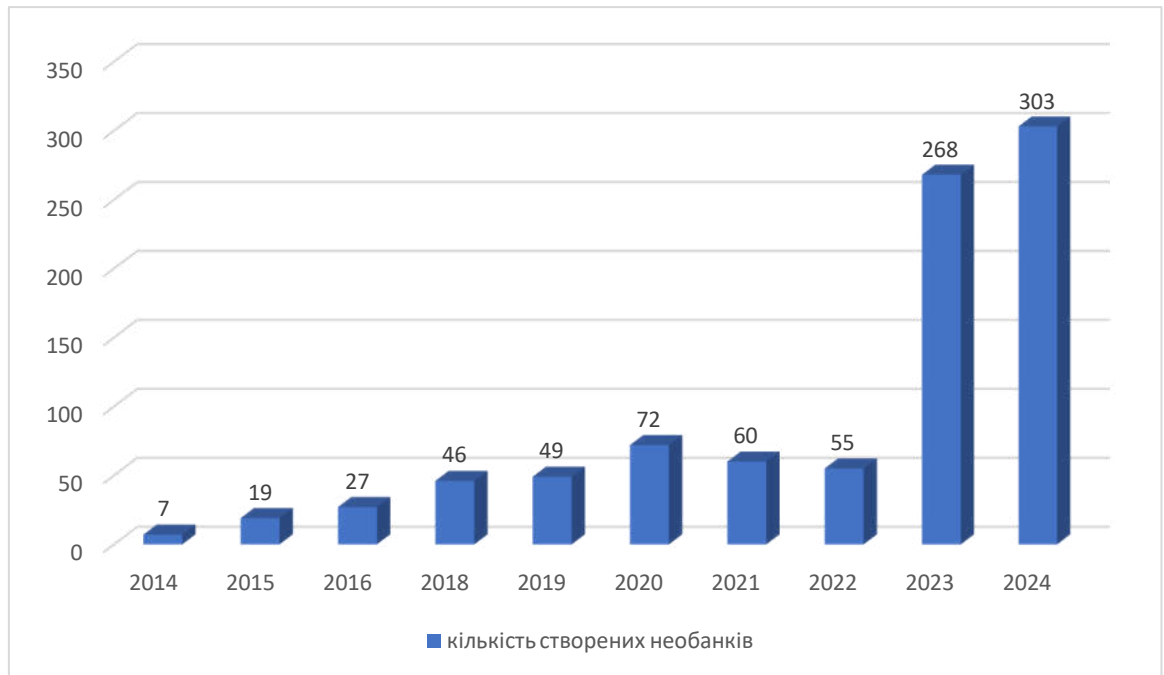

Рис.2.7 Міжнародна динаміка існуючих необанків у 2014–2024 рр.[18]

Тож, у світі наразі існує понад 300 необанків, із яких близько 280 були створені за останні роки, демонструючи стрімке зростання, особливо в 2019-2020 роках, коли кількість нових необанків становила 72 та 60 відповідно. В Україні необанків значно менше — станом на сьогодні їх сім, із найуспішнішим прикладом Монобанку, який має понад 5,1 мільйона клієнтів. Після пандемії глобальна динаміка необанкінгу продемонструвала певне уповільнення, але 2023 рік ознаменувався новим стрибком розвитку цього сегмента. У першій половині 2024 року кількість необанків у світі досягла рекордних 303, що свідчить про активний інтерес до цієї бізнес-моделі. В Україні необанки почали активно розвиватися з 2017 року, зосереджуючись на фізичних особах, тоді як кілька з них також обслуговують підприємців.

Першим українським небанком, який показує чудові результати, став Монобанк. Отримавши ліцензію від АТ «Універсал Банк» та не маючи філій і банківських відділень, він надає всі послуги через мобільні додатки. Спілкування з клієнтами відбувається через месенджери Viber, Facebook та Telegram.

Таблиця 2.1

Перелік віртуальних банків України

Назва	Дата заснування	Юридична назва материнського банку	Показники	Клієнти
Банк Власний Рахунок	2021	Публічне акціонерне товариство «БАНК ВОСТОК»	-	Фізичні особи
Ізібанк (Izibank)	2021	Акціонерне товариство «ТАСКОМБАНК»	100 тисяч клієнтів	Фізичні особи
Необанк (Neobank)	2021	Публічне акціонерне товариство «АКБ «Конкорд»	-	Фізичні та юридичні особи, Фізичні особи-підприємці
О.банк (O.Bank)	2020	Акціонерне товариство «Ідея Банк»	120 тисяч клієнтів	Фізичні особи
Власний рахунок банк (Todobank)	2019	Акціонерне товариство «Мегабанк»	-	Фізичні особи
Спортбанк (Sportbank)	2029	Публічне акціонерне товариство «Таскомбанк»	240 тисяч клієнтів	Фізичні особи
Монобанк	2017	Акціонерне товариство «Універсал Банк»	5,1 млн клієнтів; 2,5 млрд покупок; 1,2 трилн грн витрачено; 2,9 млрд кешбека	Фізичні особи, Фізичні особи-підприємці

В 2019 році в Україні з'явилося два нових необанки: Спортбанк, який працює за ліцензією ПАТ «Таскомбанк», та Власний рахунок банк, заснований на ліцензії АТ «Мегабанк». Хоча ці установи мали схожі інтерфейси з Монобанком, вони не змогли досягти такого ж рівня популярності. Власний рахунок банк, відкритий у серпні 2019 року, запропонував клієнтам 10% річних на залишок коштів (порівняно з 7% у Монобанку), але вже за рік його клієнтська база скоротилася. Спортбанк, який розпочав роботу через два місяці після цього,

обіцяв до 10% кешбеку на спортивні товари та послуги, і за перші шість місяців роботи привернув 30 тис. клієнтів. Для порівняння, Монобанк досягнув такої ж кількості користувачів лише за перший місяць своєї діяльності.[36]

17 квітня 2024 року правління Таскомбанку оголосило про закриття проєкту sportbank. Основною причиною цього рішення стали зміни в зовнішньому середовищі, які вимагають коригування бізнес-моделі та загальної стратегії банку. У зв'язку з цим, компанія вирішила зосередитися на розвитку власних ініціатив. Застосунок sportbank повністю припинить свою роботу з 12 травня.

У Таскомбанку зазначили, що sportbank функціонував на основі ліцензії материнського банку, тому всі користувачі залишаються клієнтами Таскомбанку, який продовжить їх обслуговування.

У 2020 році в Україні стартував ще один необанк — О.банк, який працює за ліцензією АТ «Ідея Банк». Відкрившись на початку року, О.банк запропонував пільговий період до 120 днів для карткових овердрафтів, однак за перші шість місяців його клієнтська база склала лише 14 тисяч осіб. У 2021 році були запуснені ще три необанки: Необанк (ліцензія ПАТ «АКБ «Конкорд»), Ізібанк (ліцензія АТ «ТАСКОМБАНК») і Банк Власний Рахунок (ліцензія ПАТ «БАНК ВОСТОК»). Всі ці банки орієнтовані на обслуговування фізичних осіб, за винятком Необанку, який також надає послуги для юридичних осіб. Зараз тільки Необанк і Монобанк пропонують умови для фізичних осіб-підприємців, тому їхні фінансові продукти схожі. Ізібанк, в свою чергу, намагається конкурувати з традиційними банками.

Монобанк, на відміну від своїх конкурентів, став швидко зростаючим і прибутковим підрозділом Універсал Банку. За чотири роки існування він збільшив свою клієнтську базу до 5,1 мільйона осіб, які здійснили близько 2,5 мільярда покупок на суму 1,2 трильйона гривень і отримали 2,9 мільярда гривень кешбеку. Ці цифри значно перевищують показники традиційних українських банків. Наприклад, за перше півріччя 2020 року Монобанк залучив 614 тисяч клієнтів, що в 1,5 раза більше, ніж найбільший український банк — ПриватБанк.

Показник активованих карток у Монобанку становить 66%, що є найвищим серед українських банків. Під час карантину банк продовжував набирати нових клієнтів, щодня випускаючи по 5000 карток. Завдяки таким результатам Монобанк вийшов на рівень глобальних необанків, таких як Revolut, Monzo та N26. Успіх Монобанку пояснюється командою розробників з компанії Fintech Band, створеної колишніми акціонерами та топ-менеджерами українських банків, які мали великий досвід у фінансовій сфері, але були обмежені у керівних ролях через неплатоспроможність їхніх установ.

У січні 2022 року французька фінтех-компанія Qonto відкрила свій небанк на українському ринку. Qonto спеціалізується на обслуговуванні малого та середнього бізнесу, а також фрілансерів. На 12 січня 2022 року компанія залучила 552 мільйони доларів інвестицій у раунді D, що стало найбільшим інвестиційним проєктом в історії Франції, з участю таких інвесторів, як Tiger Global і TCV.

Таким чином, інноваційні фінансові послуги на ринку України, зокрема від необанків, забезпечують нові можливості для бізнесу та споживачів. (Таблиця 2.2)

Таблиця 2.2

Порівняльна таблиця послуг віртуальних банків України

Банк	Ставка % на місяць	% на залишок	Пільговий період	Кредитний ліміт	Кешбек
Банк Власний Рахунок	-	7 % річних	62 днів	до 100 000 грн	
Ізібанк (Izibank)	3,08 %	3 % річних	55-62 днів	до 200 000 грн	1% на всі покупки та 2% п'ятничний або щомісяця підвищений % на нові категорії

Необанк (Neobank)	1,25 -5 %	9,25 % Річних	72 днів	від 1000 до 100 000 грн	1% по всіх категоріях витрат без обмеження по сумі
О.банк (O.Bank)	3,1-3,5 %	4-5 % річних	55-62 дні; 120 днів	до 200 000 грн	до 30 %
Власний рахунок банк (Todobank)	-	5 % річних	до 62 днів	до 200 000 грн	0,5-1,5 %
Спортбанк (Sportbank)	-	5,55-7 % Річних	62-120 днів	до 100 000 грн	10-20 %
Монобанк	3,1 %	3 % річних	55-62 днів	-	до 20 %

Всі вони надають можливість здійснювати традиційні операції: перекази, платежі, кредити та депозити. Кредитний ліміт у таких банків, за винятком Монобанку, який припинив кредитування, становить від 100 до 200 тис. грн із пільговим періодом у середньому 55-62 дні (виняток становлять О.банк та Спортбанк, які пропонують 120 днів). Накопичувальні рахунки в таких банках пропонують від 3% до 9,5% річних із щомісячною відсотковою ставкою 3,1-5%. Кешбек у цих банках становить від 0,5% до 30% за покупки.

Розглянемо інвестиції, вкладені в проєкти необанків, та прибуток, який вони встигли накопичити на вітчизняному ринку (рис. 2.8).

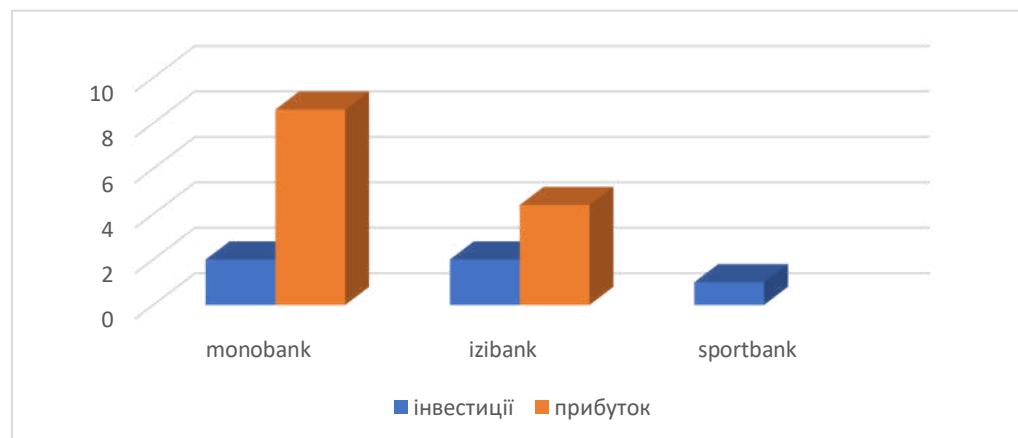

Рис 2.8 Обсяги інвестицій та прибутку створених необанків в Україні, у
млн. \$ [5 с.55]

Sportbank прагне досягти беззбитковості та перейти до прибуткової діяльності, оскільки проєкт ще не вийшов на період окупності. Щодо інших необанків, то інформація про інвестиції та прибуток наразі відсутня, оскільки вони лише недавно вийшли на ринок.

Ключові конкурентні переваги необанків на фінансовому ринку включають:

- Заощадження часу клієнтів при отриманні банківських послуг.
- Запровадження новітніх фінансових інструментів для зручності користувачів, які не пропонуються традиційними банками.
- Повністю онлайн-обслуговування та доступ до цілодобового контакт-центру, що стало особливо важливо під час пандемії COVID-19.
- Вищі ставки по депозитах.
- Спрощена процедура отримання кредитів.
- Відсутність комісій або низькі тарифи на деякі банківські послуги.

Оцінюючи українські необанки, можна відзначити їх характерні особливості:

- Відсутність фізичних відділень, що дозволяє економити час клієнтів і знижує витрати на утримання банківських структур.
- Доступність банківських послуг 24/7, без прив'язки до місця розташування клієнта.
- Операції здійснюються через Інтернет, що вимагає постійного доступу до мережі.
- Ідентифікація клієнтів за допомогою сучасних ІТ-технологій, телефонів, соцмереж, а також біометрії для підтвердження транзакцій.
- Оперативна адаптація банківських послуг відповідно до змінюваних потреб клієнтів.
- Простота запуску таких банків і їх регулювання порівняно з традиційними.

На сьогодні багато необанків співпрацюють з традиційними банками: класичні банки переймають досвід необанків у сфері обслуговування клієнтів, а

необанки отримують необхідну банківську ліцензію. Завдяки мінімізації суворих банківських стандартів, необанки зосереджуються на технологічних рішеннях, що дозволяє їм забезпечити швидкість, зручність і простоту виконання операцій через мобільні додатки. Це не лише вигідно, але й дає необанкам доступ до ринкових даних і інформації про користувачів, що може сприяти залученню нових клієнтів.

Головною перевагою необанків є значно нижчі тарифи за банківські послуги. Більшість операцій є безкоштовними або швидкими: відкриття та обслуговування рахунків, поповнення карток через термінали та каси партнерів, перекази між картками, поповнення мобільного, оплата товарів та послуг картою в магазинах і онлайн, оплата комунальних послуг, інтернету, податків, штрафів за порушення ПДР та поділ рахунків у кафе чи ресторанах – усе це доступно безкоштовно або з мінімальними діями. Крім того, необанки орієнтовані на ширшу аудиторію, не вимагаючи перевірки кредитної історії чи стабільних джерел доходу.

Попри свої перспективи, необанки стикаються з кількома проблемами, які сповільнюють їх розвиток в Україні. Серед основних викликів – це недовіра населення до таких банків, низький рівень цифрової та фінансової грамотності, що змушує громадян звертатися до традиційних банків для великих транзакцій та збереження заощаджень. Для вирішення цих проблем необхідно розробити ефективні механізми правового регулювання необанків, удосконалити нормативно-правову базу в сфері фінансових послуг і створити інструменти для зміцнення довіри з боку населення.

Однак основними обмеженнями необанків у порівнянні з традиційними фінансовими установами є те, що більшість їх доходів формується через комісії за операції з дебетовими картками. Це означає, що вони можуть стати прибутковими лише після досягнення певної кількості користувачів. Тому необанки шукають альтернативні джерела доходів, такі як плата за преміум-акаунти та комісії за перехресний продаж додаткових продуктів (наприклад,

страхування). Проте не завжди можна гарантувати, що ці підходи забезпечать стабільний дохід у довгостроковій перспективі.

Ще одним обмеженням є вузький спектр послуг, які надають необанки порівняно з традиційними банками. Взаємодія з клієнтами здійснюється через мобільні додатки, і спроби розширити набір послуг можуть значно уповільнити вихід на ринок, що суперечить основній перевазі необанків – швидкості та гнучкості прийняття рішень. Процес отримання ліцензії від фінансових регуляторів може зайняти від 18 місяців до двох років, тому багато необанків обирають співпрацю з фінансовими установами, які вже мають ліцензію центрального банку.

Іншою проблемою є те, що необанки можуть витрачати більше, ніж заробляти. Наприклад, у річному звіті за 2018 рік британський необанк Monzo повідомив, що збитки зросли більш ніж у чотири рази, хоча база користувачів збільшилася до 750 000 осіб. Багато нових клієнтів лише пробували послуги, але не готові зробити банк основним фінансовим інструментом, що перетворює такі послуги на тягар. Легкість входу на ринок підвищує конкуренцію, що призводить до зниження доходів і необхідності зменшувати тарифи та розширювати кількість безкоштовних послуг.

Необанки, як правило, орієнтуються на фізичних осіб та малі підприємства. Водночас банківські послуги для середнього та великого бізнесу є дуже персоналізованими та складно автоматизуються, що ускладнює надання таких послуг через необанки без значної автоматизації процесів.

Необанки в Україні стикаються з рядом ризиків, які ускладнюють їх розвиток і впровадження інноваційних фінансових рішень, особливо в умовах війни:

1. Регуляторні обмеження та відсутність спеціалізованих ліцензій: в Україні всі необанки працюють у кооперації з традиційними банками, що мають банківські ліцензії. Це може бути обмеженням для фінтех-стартапів, оскільки їм доводиться шукати надійного партнера для надання фінансових послуг. Недостатня гнучкість у регуляторних вимогах може сповільнити інновації та

розвиток необанкінгу. Для їх успішного розвитку потрібно надавати необанкам окремі ліцензії з певними обмеженнями, щоб прискорити процес впровадження нових технологій.

2. Низький рівень фінансової грамотності серед населення: зважаючи на складну ситуацію в країні, забезпечення високої фінансової грамотності в Україні є важливим викликом. Низький рівень обізнаності населення щодо нових фінансових технологій, зокрема необанківських послуг, може стати бар'єром для їхнього широкого використання. Без відповідних освітніх ініціатив люди можуть бути обережними в застосуванні інноваційних фінансових рішень, що уповільнює розвиток сектора.

3. Ризики, пов'язані з кібербезпекою: в умовах війни збільшилась кількість кібератак, що створює додаткові ризики для необанків. З огляду на зростаючу залежність від онлайн-послуг, необанки повинні забезпечувати високий рівень кіберзахисту, щоб гарантувати безпеку своїх клієнтів та зберігати довіру до своїх платформ.

4. Необхідність пошуку нових ніш: щоб виділитися серед конкурентів, необанки повинні шукати специфічні ринки та потреби для свого розвитку. Наприклад, у світі вже існують необанки, орієнтовані на конкретні професії або категорії клієнтів (лікарі, водії таксі, стартапи тощо). В Україні виникає нова ніша — military-необанкінг, що може стати актуальним у контексті військового конфлікту. Це може включати спеціалізовані продукти для військових, виробників військової продукції та волонтерів.

5. Економічні та соціальні ризики війни: війна створює численні економічні труднощі, зокрема фінансову нестабільність та інфляцію, що впливає на здатність необанків залучати нових клієнтів та інвестиції. Зменшення платоспроможності населення та бізнесу може обмежити попит на послуги необанків, особливо на етапі економічного відновлення.

6. Проблеми з інфраструктурою та інтернет-покриттям: хоча інтернет-покриття в Україні на високому рівні, зокрема в містах, певні території країни все ще мають обмежений доступ до інтернету. Це може стати серйозною

перешкодою для розвитку необанків у віддалених регіонах, де клієнти не можуть отримати доступ до онлайн-послуг.

Успіх віртуальних банків залежить від трьох ключових чинників: наявних ресурсів, швидкої інтеграції цифрових банківських операцій та впровадження інноваційних технологій. Це особливо важливо в умовах посиленої конкуренції з боку традиційних банків, які також активно інвестують у покращення клієнтського досвіду та розширення екосистеми послуг.

Банківська інформатизація України здобула міжнародне визнання. У 2020 році Приватбанк був включений до рейтингу кращих цифрових банків за версією американського журналу Global Finance. Оцінка базувалася на ефективності стратегії залучення та обслуговування клієнтів у цифровому форматі, зростанні кількості користувачів цифрових сервісів, а також дизайні та функціональності мобільних додатків і веб-сайтів банків. Окрім Приватбанку, СенсБанк також отримав міжнародне визнання, потрапивши до ТОП-20 кращих інтернет-банкінгів для бізнесу в СНД за підсумками 2019 року за версією Асоціації SME Banking Club [3 с.51].

Українські банки мають ключове значення для економіки в умовах війни. Вони сприяють стабілізації економіки, підтримують армію та допомагають збереженню коштів населення. Необанки особливо активні у цій сфері, надаючи можливість відкривати депозити та купувати облігації внутрішніх державних позик (ОВДП). Однією з основних переваг таких банків є швидкість, простота використання та відсутність фізичних відділень. Наприклад, Monobank забезпечив продаж військових ОВДП на суму 1 млрд грн, причому близько 65% таких покупок здійснювалися через цю платформу. Також Monobank використовується благодійними фондами, що підвищує довіру клієнтів. Це свідчить про важливу роль необанків у воєнний час.[37]

Зруйнована інфраструктура після війни ускладнить доступ до традиційних банківських відділень, що відкриває перспективи для розвитку необанків.

Із початком повномасштабного вторгнення українські необанки зіткнулися з численними викликами, серед яких ризики безпеки клієнтських даних,

релокація команд та адаптація бізнес-процесів. Наприклад, NEOBANK, як і більшість компаній у Дніпрі, почав робочий день 24 лютого з кризової наради о п'ятій ранку, що дало змогу втілити напрацьовані сценарії захисту інфраструктури. Першочерговою стала організація безперервної роботи платформи, евакуація співробітників та підтримка клієнтів.[30]

Оперативність у запуску нових функцій, таких як можливість донатів на потреби ЗСУ, стала одним із ключових елементів адаптації. Такі ініціативи отримали широкий відгук, сприяючи не лише фінансовій підтримці військових, а й підвищенню довіри клієнтів до банків. Також відзначилася їхня здатність надавати послуги в умовах частих повітряних тривог чи перебоїв із доступом до фізичної інфраструктури — завдяки повній онлайн-орієнтації клієнти могли здійснювати перекази, відкривати рахунки чи оформлювати депозити дистанційно.

Попит на транзакційні послуги зріс через масову міграцію українців. Близько 8 млн громадян, які були змушені виїхати за кордон, потребували безперебійного доступу до банківських операцій. У цьому аспекті необанки виявилися особливо ефективними, забезпечуючи швидку верифікацію та відкриття рахунків без необхідності фізичної присутності. Їхня інноваційність і технологічна база сприяли зростанню обсягів безготівкових операцій, які за останній рік суттєво збільшилися.[38]

Успішна адаптація стала можливою завдяки відточеним механізмам, частина яких була впроваджена ще під час пандемії COVID-19. Наприклад, технології, що дозволяють віддалено користуватися банківськими послугами, стали основою для швидкого відновлення темпів роботи. Спрощені процедури, як-от можливість реструктуризації кредитів через мобільний додаток, свідчать про клієнтоорієнтованість і розуміння потреб користувачів у скрутний час.

Розвиток необанкінгу є важливим і в контексті післявоєнного відновлення. Нові гравці, які можуть прийти на ринок, сприятимуть притоку інвестицій та впровадженню інновацій. Технологічна база, закладена сьогодні, стане основою для модернізації фінансової системи України в майбутньому. Пріоритетними

залишаються цифровізація, інтеграція сучасних фінтех-рішень та розширення доступу до якісних фінансових послуг, що відповідає інституційній стратегії НБУ. Українські необанки продемонстрували стійкість і здатність адаптуватися до безпрецедентних викликів. Їхній внесок у забезпечення економічної стабільності країни під час війни та готовність до подальшого розвитку підтверджують, що цей сектор є ключовим у сучасній фінансовій екосистемі.[38]

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні банки в Україні працюють в умовах підвищеного ризику ринкового середовища, що вимагає посиленої уваги до забезпечення їх фінансової стійкості, раціонального використання фінансових ресурсів, а також ефективної оцінки й управління ризиками. Наразі банківська система не виконує своєї ключової функції, оскільки не забезпечує фінансування та кредитування реального сектору економіки. На рисунку 3.1 зображено перспективи та проблеми, з якими стикається банківська система України. Однією з найбільших переваг впровадження цифрових технологій є економія часу, що досягається за рахунок миттєвого оформлення послуг та товарів, без потреби у фізичній присутності. Найбільш розвинені банки України мають вебсайти та мобільні додатки з цілодобовим доступом до банківських послуг. Оформлення в інтернет-додатках банків часто має меншу комісію, ніж у відділеннях.

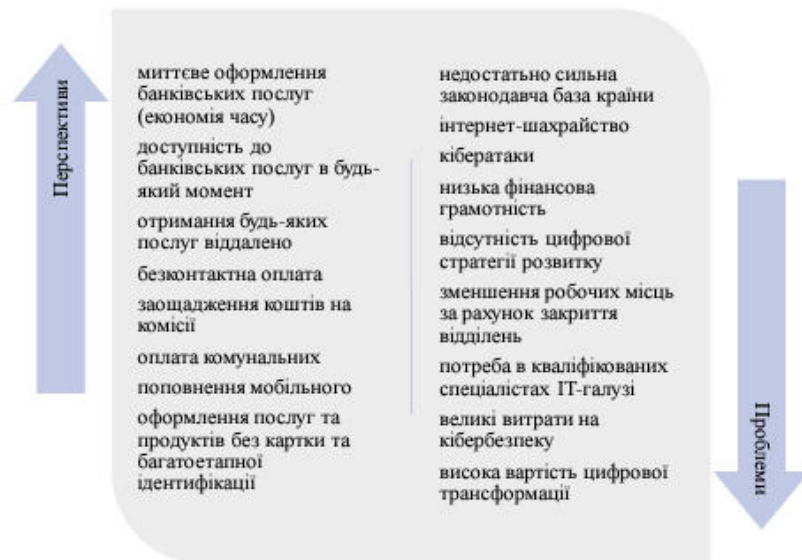

Рис.3.1 Проблеми та перспективи впровадження цифрових технологій у банках України

Основними недоліками є недостатня законодавча база, яка потребує розробки комплексного нормативно-правового регулювання для контролю та регламентації банківської діяльності в умовах цифровізації. Банкам слід розробити цифрову стратегію розвитку, щоб створити інтегрований план заходів для її реалізації.

Наразі зростає загроза інтернет-шахрайства та кіберзлочинності, тому банкам необхідно не тільки захиститися від цих загроз, а й розробити та впровадити заходи для зменшення ризиків. Витрати на кібербезпеку можна зменшити завдяки ефективному управлінню процесами банку, постійному моніторингу та прогнозуванню можливих ризиків. Ще однією проблемою є низький рівень фінансової грамотності, який можна покращити через проведення періодичних тренінгів та презентацій для клієнтів банку або потенційних клієнтів.

Зменшення кількості робочих місць через автоматизацію деяких процесів можна вирішити шляхом підвищення кваліфікації або перекваліфікації працівників в IT-спеціалістів. Це досягається шляхом співпраці банку з організаціями, що спеціалізуються на навчанні в цій сфері, для надання необхідних навичок.

Сучасні клієнти очікують підвищення швидкості обслуговування, ефективності та зручності. Традиційні підходи вже не відповідають потребам більшості клієнтів, тому для підтримання конкурентоспроможності банкам необхідно впроваджувати цифрові технології. На міжнародному та національному рівнях спостерігається швидке впровадження нових цифрових технологій у банківському та фінансовому секторах, які є лідерами у сфері цифрової трансформації в Україні.

Цифровізація банківських установ включає в себе комплекс заходів, спрямованих на співпрацю з фінтех-стартапами, що дозволяє реалізувати довгострокові плани розвитку. Це передбачає впровадження інноваційних методів і інструментів, нових банківських продуктів та унікальних послуг, що сприятимуть залученню нових клієнтів і підвищенню конкурентоспроможності. Інноваційні технології змінюють канали збуту та комунікації, при цьому зручність та безпека залишаються основними перевагами для клієнтів.

Зміни у банківському секторі мають значний масштаб і слід розглядати їх як трансформацію, а не просто модернізацію. Основним фактором, що спонукає до змін, є зростання конкуренції на ринку. Конкуренція стимулює банки до постійного розвитку, пошуку оптимальних моделей роботи та впровадження інновацій, що розширюють асортимент продуктів, покращують якість обслуговування і використовують новітні технології.

Основні напрямки для національних банків у сфері впровадження цифрових технологій включають:

- Цифровий банк: реалізація фінансових послуг через електронні та мобільні платформи, що покращує комунікацію та взаємодію з клієнтами, підвищує якість обслуговування, знижує витрати часу та коштів, а також значно підвищує безпеку персональних даних.
- Електронні системи платежів: платформи, які отримують комісію від продавців товарів за використання їх послуг.
- P2P-кредитування: надання позик між окремими особами без участі традиційних фінансових посередників.

- Краудсорсинг: технологія, що дозволяє мобілізувати ресурси через інформаційні технології для вирішення завдань у бізнесі, суспільстві та державі. Як інструмент фінансування, краудсорсинг включає краудфандинг і краудлендинг, а також впровадження штучного інтелекту та робо-адвайзинг.

Пріоритетні напрямки для цифрової трансформації банківських установ включають: подальший розвиток цифрового банкінгу, вдосконалення ідентифікації в дистанційному режимі, розвиток платіжних та розрахункових систем, масштабне впровадження інноваційних технологій, які сприяють оптимізації внутрішніх процесів банків, обробці великих даних і застосуванню штучного інтелекту.

Основні тенденції в процесах цифровізації банків включають:

- Цифровізація бек-офісних операцій: зменшення витрат, зниження вартості продуктів, прискорення запуску та модифікації процесів.
- Автоматизація операційних процесів: швидке виявлення стороннього впливу, зменшення збитків від шахрайства та економія коштів.
- Перехід на хмарні технології: підвищення рівня безпеки та можливість швидкого відновлення важливих даних.

Впровадження новітніх технологій у бізнес-процеси компанії включає не лише встановлення сучасного технічного обладнання чи програмного забезпечення, але й глибинні зміни в управлінських методиках, корпоративній культурі та зовнішніх комунікаціях. Хоча ці зміни можуть суттєво підвищити доходи та задоволеність клієнтів, вони також сприяють формуванню репутації прогресивної та високотехнологічної організації.

Фахівці відзначають, що більшість банків проявляють консерватизм через вплив регуляторних норм і високі ризики, пов'язані з реформами. При впровадженні інновацій основний акцент слід робити на потребах клієнтів, використовуючи технології для підвищення гнучкості та зниження ризиків.

Сучасні технології можуть значно вплинути на розвиток банківського сектору. Вони трансформують звичні процеси, спрощуючи доступ до послуг і покращуючи їх якість.

Штучний інтелект дозволяє автоматизувати банківські процеси, зробити взаємодію з клієнтами більш ефективною та персоналізованою. Завдяки машинному навчанню можна аналізувати великі обсяги даних, виявляти тренди та патерни, що допомагає приймати більш обґрунтовані рішення і прогнозувати ризики. Машинне навчання та нейронні мережі також використовуються для розпізнавання документації та віддаленої верифікації клієнтів.

Системи аналізу Big Data є важливим інструментом для банків, що дозволяють виявляти тенденції та закономірності в масштабних обсягах даних. Вони використовуються для розробки нових продуктів, персоналізації послуг, розпізнавання шахрайських схем, а також для прогнозування поведінки клієнтів.

Технології блокчейн також заслуговують особливої уваги. Блокчейн може вирішити багато проблем, пов'язаних з людським фактором, таких як високі комісійні витрати, затримки у переказах, шахрайство, помилки співробітників та витоки персональних даних. Основні напрямки застосування блокчейн-технологій у банківському секторі включають:

- Операції з цінними паперами.
- Смарт-контракти.
- Створення національної цифрової валюти.
- Міжнародні платежі та розрахунки за зовнішньоекономічними та внутрішніми операціями.

Банківські установи можуть використовувати штучний інтелект для автоматизації різних завдань, таких як обробка транзакцій, аналіз ризиків, ведення бухгалтерії та виявлення шахрайських дій.

Згідно з дослідженнями Bloomberg, протягом наступних п'яти років штучний інтелект може радикально трансформувати банківську сферу і вплинути на ринок праці в цьому секторі.

Сервіси для взаємодії з клієнтами, такі як віртуальні асистенти і чат-боти, стають все популярнішими як інструменти автоматизації. Оскільки взаємодія з клієнтами є критично важливою для банків, традиційні посади в таких відділах можуть суттєво скоротитися.

Однак, незважаючи на ці зміни, штучний інтелект також створює нові можливості. Банки зможуть значно вдосконалити та розширити свої послуги, застосовуючи штучний інтелект для аналізу потреб клієнтів і впровадження персоналізованого обслуговування. Це також призведе до створення нових робочих місць, зокрема для фахівців у галузі розробки та управління технологіями штучного інтелекту.

Цифрова трансформація включає також удосконалення систем безпеки в банках. Інтеграція новітніх технологій зміцнює захист транзакцій і забезпечує безпеку персональних даних. Автоматизовані системи здатні оперативно виявляти загрози та вразливості у захисті установи.

Ключовим аспектом безпеки є відповідне навчання співробітників. В даний час доступні численні спеціалізовані курси, онлайн та офлайн тренінги, а також автоматизовані інструменти для підвищення кваліфікації персоналу у сфері цифрової безпеки.

Також важливим є адаптація законодавства щодо цифрової безпеки та захисту персональних даних. На державному рівні проводяться ініціативи з цифровізації, такі як система «Дія», яка дозволяє працювати з документами в електронному форматі і забезпечує швидку верифікацію клієнтів для банків.

Оскільки фінтех-компанії розширюють свою частку на ринку, традиційним банкам необхідно вдосконалюватися, запроваджуючи стратегії, які сприяли успіху цих стартапів. Одним з ключових аспектів, в якому фінтех-компанії досягають великих успіхів і на що варто звернути увагу традиційним банкам і кредитним спілкам, є використання контекстних даних. Ці дані надають важливу інформацію про людину або подію, яка може бути використана для виявлення поведінкових патернів та причинно-наслідкових зв'язків. Банки можуть використовувати ці дані для поліпшення обслуговування клієнтів, створюючи індивідуалізовані продукти та послуги.

Наприклад, фінський стартап Holvi, що спеціалізується на цифровому банкінгу для малого бізнесу, вирішив проблему збору коштів, розробивши систему електронних рахунків, яка автоматично заповнює платіжні реквізити і

надсилає сповіщення на телефон, коли рахунок оплачено. Це дозволяє клієнтам завжди бути в курсі.

Одним з найцінніших джерел контекстних даних є база клієнтів. Банки можуть використовувати CRM-технології для збору інформації про клієнтів, включаючи їх географічне розташування, ключові віхи (наприклад, закінчення навчання, весілля), уподобання покупок, звички споживання, історію обслуговування і активність у соціальних мережах. Зібрані дані дозволяють створити детальні профілі клієнтів, що забезпечують повну картину їхніх потреб. Ці профілі можна зберігати в центральному CRM-сховищі, що дозволяє співробітникам швидко отримувати доступ до інформації для прийняття обґрунтованих рішень при обробці запитів, розробці цільових маркетингових кампаній та проведенні додаткових і перехресних продажів.

ВИСНОВКИ

Цифровізація стала ключовим фактором економічного зростання в глобальному масштабі, змінюючи всі аспекти життя та бізнесу, зокрема банківський сектор. В Україні, як і в усьому світі, цифрові технології трансформують банківські послуги, забезпечуючи нові можливості для підвищення якості обслуговування клієнтів і ефективності банківських процесів. Зокрема, пандемія COVID-19 прискорила цей процес, показавши важливість цифрових рішень. Інтернет, з чисельністю користувачів, що досягла 4,95 мільярда у 2022 році, є важливим драйвером цієї трансформації. Цифровізація вплинула на традиційні бізнес-моделі, створюючи нові можливості і виклики для FinTech-компаній та банків. Вона не лише полегшує доступ до фінансових послуг, але й формує нові формати взаємодії, що вимагають гнучкості та інноваційного підходу. Успішна реалізація цифрового банкінгу дозволяє фінансовим установам адаптуватися до змінюваних умов і підвищити ефективність своєї діяльності.

Аналіз показників розвитку цифрових технологій у банківському секторі вказує на значні зміни, що відбулися протягом останніх років. З 2008 по 2023 рік кількість банківських відділень в Україні зменшилася з 21 089 до 5 336, що пов'язано з ростом безготівкових операцій і цифрових послуг. В умовах війни та карантинних обмежень, спостерігається збільшення обсягів безготівкових розрахунків, зокрема переказів з карти на карту, які стали популярнішими за розрахунки через платіжні термінали та Інтернет.

З 2019 по 2023 роки, частка користувачів інтернет-банкінгу зросла з 55% до 80%, що підкреслює зростаючий попит на цифрові банківські послуги. Зменшення частки операцій через Інтернет і зростання обсягів розрахунків через платіжні термінали свідчать про еволюцію платіжних звичок клієнтів.

Незважаючи на виклики, більшість банків адаптувалися до нових умов і зосередилися на розширенні цифрових послуг. Банки, такі як ПриватБанк, Ощадбанк і Таскомбанк, продовжують активно впроваджувати інновації, що підтверджується їх високими рейтингами у фінансових номінаціях. Загалом,

цифровізація банківського сектору в Україні відзначається прискореним розвитком безготівкових операцій та успішною адаптацією до нових реалій ринку.

Популярність необанків зростає завдяки кільком факторам, серед яких розвиток інтернету та фінансових технологій, зміна потреб споживачів, глобальна фінансова криза 2008 року та пандемія COVID-19. Термін «необанк» часто вживається як синонім таких понять, як «віртуальний банк», «мобільний банк», «інтернет-банк», «цифровий банк», «банк-челенджер» і «директ-банк». По суті, необанки є сучасними фінансовими установами, які працюють виключно в онлайн-просторі, здебільшого через мобільні додатки, і надають цифрові банківські послуги. Вони представляють нову модель банкінгу, що використовує фінансові технології для задоволення потреб клієнтів, забезпечуючи ряд переваг: спрощення процедур, інноваційні інструменти, економію часу, зручність для користувачів, знижені комісії, швидкі транзакції та персоналізований підхід. Проте, необанки стикаються з певними труднощами, такими як високі витрати на розробку додатків, забезпечення кібербезпеки, проблеми з сумісністю на різних платформах та недовіра частини населення, що виникає через низький рівень фінансової та цифрової грамотності. Для подолання цих перешкод необхідно запровадити ефективні правові механізми регулювання діяльності необанків, удосконалити законодавство та створити ефективні інструменти для контролю їхньої діяльності, щоб підвищити рівень довіри серед громадян.

Цифрова трансформація кардинально змінила функціонування банків і обслуговування клієнтів. З часом банківський сектор стане ще більш персоналізованим. Традиційні банківські системи, які займають багато часу на обробку та обслуговування клієнтів і вимагають значних трудових ресурсів, поступово відходять у минуле. Це підкреслює необхідність переходу на цифрові технології для спрощення і прискорення процесів. Сьогодні багато банківських транзакцій виконуються через комп'ютери та мобільні телефони, що забезпечує зручність, економію часу і коштів, а також постійно зменшує роль традиційних

банківських відділень. Найбільша проблема, з якою стикаються банки сьогодні, полягає в недостатньо розвиненій нормативно-правовій базі для регулювання та контролю процесу цифрової трансформації банківського сектора. Це створює серйозні ризики, включаючи зростання випадків шахрайства, що є неминучим наслідком цифровізації. Питання кібербезпеки стає дедалі актуальнішим через впровадження нових цифрових продуктів і послуг. Вирішення цих проблем є нагальною необхідністю, і банки повинні терміново діяти для їх усунення. Розвиток цифрових технологій має значний вплив на банківську систему України, змушуючи банки швидко розробляти і впроваджувати нові продукти та процеси. Без належної підготовки для цифрової трансформації банки ризикують зазнати значних фінансових збитків.

Основні напрями цифрової трансформації включають перегляд бізнес-моделі та операційної моделі банків, створення екосистеми партнерських відносин з компаніями, що забезпечують нові цифрові інновації, використання технології блокчейн та штучного інтелекту, модернізацію взаємодії з клієнтами та розробку архітектури даних банку. Це дозволить забезпечити гнучкість і функціональність у використанні даних та підвищити ефективність роботи всіх підрозділів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гасій О., Скорба О., Рошко Н. Вплив інтернет-банкінгу та мобільних додатків на зручність та доступ-ність банківських послуг для клієнтів в Україні. Економіка та суспільство. 2024. No 59 с. 321
2. Гулей А. І., Гулей С. А. Цифрова трансформація вітчизняного банківського середовища в умовах розвитку фінтех-екосистеми. Український журнал прикладної економіки. 2019. Том 4. № 1. С. 6–15.
3. Давиденко Н. М., Колодяжна В. О. Оцінювання фінансової безпеки банківської системи України. Науко-вий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2020. No 40. С. 51–58.
4. Дані щодо використання цифрових каналів банківського обслуговування. 2022. URL: <https://www.statista.com/>
5. Дудинець Л.А., Верней О.Є. Необанки як напрям розвитку сучасних інноваційних технологій фінан-сового сектору. Інтеграція України у європейський та світовий фінансовий простір : зб. тез XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 18 травня 2022 року). Львів, 2022. С. 55–57.
6. Дробота Я.А., Бражник Л.В., Дорошенко О.О. Диджиталізовані інновації банківського бізнесу. Економіка та суспільство. 2021. No 23. С. 144
7. Єгоров І.Ю., Грига В.Ю. Порівняльний аналіз наявності індикаторів цифровізації в Україні та інших кра-їнах Східного партнерства ЄС. Статистика України. 2019. No 3. С. 56–62
8. Звіт MarketsandMarkets URL: <https://www.marketsandmarkets.com/MarketReports/digital-banking-platforms-market-90744083.html>
9. Інтернет-банкінг у 2021. 5 фактів про поведінку користувачів від Media Systems URL: https://media-systems.ua/news/2022-02-22_online_banking
10. Коваленко В. В. Цифрова трансформація банківського сектору економіки України. Фінанси України. 2021. No 3. С. 84–98.

- 11.Ключка О. В., Богріновцева Л. М., Федорчук Н. М. Особливості використання сучасних банківських про-дуктів та технологій в діяльності банків як суб'єктів фінансового ринку. Актуальні проблеми економіки. 2023. № 12 (270). С. 86–97
- 12.Кузьменко О. В., Овчаренко В.О. Тенденції розвитку сучасних банківських технологій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2021. Вип. 24. Ч. 2. С. 98-103.
- 13.Кузнєцова Л.В. Цифрова трансформація банківського бізнесу. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Львів, 2022. № 2. 73 с.
- 14.Кльоба Л.Г. Цифровізація — інноваційний напрям розвитку банків. Ефективна економіка. 2018. № 12 с. 291
- 15.Лобозинська С., Скоморович І., Владичин У. Діяльність необанків на ринку фінансових послуг в Україні та світі. Фінансовий простір. 2021. № 3(43). С. 7–21
- 16.Проникнення онлайн банкінгу в країнах ЄС. 2022. URL: <https://www.statista.com/statistics/222286/online-banking-penetration-in-leading-european-countries/>
- 17.Семеног А. Ю. Концептуальні засади розвитку цифрових платформ в умовах формування цифрової економіки. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, вересень 2019. № 14(42). С. 21–26.
- 18.Кількість необанків у світі URL: [https://neobanks.app/#:~:text=There%20are%20303%20neobanks%20in,Neobanks%20for%20teenagers%20\(Teens\).](https://neobanks.app/#:~:text=There%20are%20303%20neobanks%20in,Neobanks%20for%20teenagers%20(Teens).)
- 19.Семеног А. Ю. Пахненко О. М., Шалда А.А. Необанки в Україні: особливості, тренди та перешкоди розвитку. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», №39 (2023), 131-137 <https://modecon.mnau.edu.ua>
- 20.Степаненко О. П. Перспективні напрями цифрової трансформації в контексті розбудови цифрової економіки. Моделювання та інформаційні

- системи в економіці: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; редкол.: В. К. Галіцин (голов. ред.) [та ін.]. Київ: КНЕУ, 2017. № 93. С. 120-131
21. Стратегія Національного банку України до 2025 року. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-natsionalniy-bank-do-2025-roku-fokus-na-aktivizatsiyu-ekonomichnogo-zrostannya-ta-tsifrovizatsiyu>
 22. ТАСКОМБАНК – найбільш інноваційний банк за версією Ukrainian Fintech Awards 2023 URL: <https://tascombank.ua/awards-and-ratings/taskcombank-naibilsh-innovatsiinyi-bank-za-versiieiu-ukrainian-fintech-awards-2023-641ae512b7f5420012d094a3>
 23. Реверчук С. К., Творидло О. І. Особливості розвитку та державного регулювання ринку банківських послуг України в умовах цифровізації. Економічний простір. 2022. № 179. С. 12–18.
 24. Французький необанк заходить в Україну (2022). URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/01/17/681481/>
 25. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового ринку України. Економіка та суспільство. 2023. № 49 с. 222
 26. Шиманська К.В., Бондарчук В.В. Пріоритетні напрями та механізми розвитку цифрової економіки в Україні. Економіка, управління та адміністрування. 2021. № 1 (95). С. 17–22.
 27. Банк Власний Рахунок. URL: <https://bvr.ua/>
 28. Boston Consulting Group (2021). Winning the Digital Banking Battle in AsiaPacific. URL: <https://mkt-bcg-com-public-pdfs>
 29. Izibank. URL: <https://izibank.com.ua/>
 30. Monobank. URL: https://www.monobank.ua/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=pm
 31. Neobank. URL: <https://all.neobank.one/>

32. O.Bank. URL: <https://obank.com.ua/ru>
33. Sportbank. URL: <https://sportbank.com.ua> .
34. Todobank. URL: <https://todobank.ua>
35. Найкращий цифровий банк — PaySpace Magazine Awards 2022 URL: <https://psm7.com/uk/e-commerce/luchshij-cifrovoj-bank-payspace-magazine-awards-2022.html>
36. Forbes Ukraine. Монобанк нарощує відрив від конкурентів. Хто зможе повторити успіх першого в Україні необанку URL: <https://forbes.ua/news/shlyub-za-rozrakhunkom-22102020-347>
37. Financial club Клієнти монобанк придбали військових ОВДП на 1 млрд грн за місяць URL: <https://finclub.net/news/kliienty-monobank-prydbaly-viiskovykh-ovdp-na-1-mlrd-hrn-za-misiats.html>
38. Про силу українських банків під час війни та перспективи open banking. Інтерв'ю з Головою правління ConcordBank Юрієм Задою та керівницею проекту NEOBANK для всіх Оксаною Мунтян URL: <https://world-digital.banksinfo.kiev.ua/en/o-syle-ukraynskykh-bankov-vo-vremia-vojny-y-perspektyvakh-open-banking-ynterviu-s-predsdatelem-pravleniya-concordbank-iuryem-zadoej-y-rukovodytelnytsej-proekta-neobank-dlia-vsekh-oksanoj-muntian/>